

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 9 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Ἀσφαλῶς ὁ ἀναγνώστης θὰ σκέφθηκε βλέποντας τὴ φωτογραφία ὅτι τέτοιες εἰκόνες ἀνήκουν στό... ἀπώτατο παρελθόν καὶ ὅτι ἡ ζωὴ πλέον ἔχει ἀλλάξει. Φυσικὰ δὲν θὰ τοῦ δώσουμε χρόνο νὰ σκεφθεῖ τὴν ποιότητα καὶ τὴν «οὐσιαστικὴ» ἀποτελεσματικότητά τῶν ἀλλαγῶν σημειώνοντας ὅτι ἡ φωτογραφία εἶναι περσινὴ, δηλαδὴ τοῦ Μαρτίου 2007! Ἡ γελαστὴ γερόντισσα μὲ τὰ ροδαλά ἀπὸ τὸ μαρτιάτικο κρῦο μάγουλα ζεῖ στὴν Ποκίστα Νανπακτίας, ὅπου γιὰ τοὺς παλιούς κατοίκους ὁ παραδοσιακὸς τρόπος τῆς καθημερινότητάς δὲν ἀλλάξε καὶ πολὺ... Ἡ φωτογραφία προέρχεται ἀπὸ ἐνημερωτικὴ ἔκδοση τῆς Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοίκησης Αἰτωλοακαρνανίας (Ἀπρίλιος 2008).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου σελ. 3

Λαϊκὴ θρησκευτικὴ παράδοση καὶ
ἐπαγγελματικὸς βίος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ

κ. Μ. Γ. Βαρβούνη σελ. 4

Διαφημιστικὲς καμπάνιες

Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Λίχα σελ. 5

Μποροῦμε ἀκόμα νὰ πιστεύουμε
στὰ θαύματα

κ. Ἀθανασίου Ἰ. Δεληκωστοπούλου..... σελ. 6

Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θα Συμβοῦν σελ. 7-13

Ἡ αἰώνια ἄρπα καὶ τὸ ἐφήμερο χέρι

κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου..... σελ. 14-15

Ἡ Ἑορτὴ τῆς Ἀγίας Σκέπτης

κ. Νικολάου Κ. Δρατσέλλα σελ. 16-17

Κήρυγμα καὶ Παράδοση

κ. Γεωργίου Π. Πατρώνου σελ. 18-20

Βιβλία ποὺ λάβαμε

κ. Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη σελ. 21

Ὁρθογραφικὲς Ἐπισημάνσεις

κ. Διονυσίου Ἀνατολικιώτου σελ. 22-23

Μὲ ἀφορμὴ τὴν «Ἡμέρα τῶν Ζώων»

κ. Γεωργίου Ἀθ. Τσούτσου σελ. 23

Περὶ τῆς «βιομηχανίας τῶν μυστηρίων»

Πρωτοπρ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ σελ. 24-25

Μεγάλες μορφὲς ποὺ ἔφυγαν σελ. 26

Εἰδήσεις καὶ Σχόλια

κ. Κωνσταντίνου Χολέβα σελ. 27-28

Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις σελ. 29

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ:

Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη σελ. 30

Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα σελ. 31

Ἐπισκοπικὰ Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Ἐνα μέρος τοῦ ποιμνίου σου, μικρότερο ἢ μεγαλύτερο, ἔχει ἀποκοπεί ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ. Οἱ πρῶτοι προέρχονται ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν λογίων, τῶν μορφωμένων, τῶν ἀντίθετων ἰδεολογικῶν πολιτικοκοινωνικῶν πεποιθήσεων, καὶ οἱ δεύτεροι ἀπὸ τὴν τάξη τῶν ἀδιάφορων, τῶν ψυχρῶν, τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων. Μὲ ποιὸ τρόπο πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσεις τὴν πραγματικὴ αὐτὴ κατάσταση;

Ὁ συνήθης καὶ εὐκόλος τρόπος εἶναι ἡ κατὰ μέτωπον ἀντίθεση καὶ ἐπίθεση.

Δὲν χρειάζεται νὰ σημειωθεῖ, ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς εἶναι στρατηγικὰ λαθεμένος καὶ τακτικὰ ἀναποτελεσματικός. Πρῶτον, διότι, ὡς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς, τὴν ἑλληνορθόδοξη, δηλαδή, πραγματικότητα, ὅλοι ὅσοι ἔχουν ἀποκοπεί ἀπὸ τὴ πίστη καὶ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι Βαπτισμένοι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Αὐτὸ τὸ στοιχεῖο ἔχει βαθύτατη ἐκκλησιολογικὴ σημασία καὶ δὲν πρέπει ἡ ἴδια Ἐκκλησία νὰ τὸ παραθεωρεῖ. Καί, δεύτερον, διότι ἡ κατὰ μέτωπον ἐπίθεση, εἰδικότερα σὲ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ἀντιμετωπίζεται μὲ εἰρωνικά καὶ χλευαστικά σχόλια...

Ἡ ἀποκοπὴ ἑνὸς μέρους τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου ἀπὸ τὴν πίστη καὶ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει, κατ' ἀρχὴν, νὰ κατανοηθεῖ στὴ οὐσιαστικὴ βάση του. Στὴν ἀναζήτηση, δηλαδή, τῶν αἰτίων πὸν προ-

κάλεσαν τὸ φαινόμενο αὐτό. Μιὰ τέτοια θεώρηση καταδεικνύει, ὅτι τρία ἦσαν τὰ κύρια αἷτια τοῦ χριστιανικοῦ ἀποχρωματισμοῦ ἑνὸς μέρους τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ: πρῶτον, ἡ παντελὴς ἔλλειψη ἐπαρκoῦς κατήχησης τοῦ λαοῦ, δεύτερον, ἡ τυπικὴ ἐπιτέλεση τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καί, τρίτον, ἡ ραγδαία κοινωνικοπολιτιστικὴ ἀλλαγὴ, τὴν ὁποία προκάλεσε καὶ στὴ Χώρα μας, τὸ σύγχρονο παγκόσμιο πνευματικὸ φαινόμενο τῆς ἐκκοσμικεύσεως. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ φανερώνει, ὅτι τὸ ἐν λόγω φαινόμενο δὲν ἀντιμετωπίζεται μὲ μιὰ συναισθηματικὴ φόρτιση καὶ λεκτικὴ ἀντεπίθεση, ἀλλὰ μὲ μιὰ σοβαρὴ, μελετημένη καὶ ἀξιόλογη προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα.

Ὡς ποιμένας τῆς ἐνοριακῆς μικροδομῆς, προσπάθησε νὰ βελτιώσεις τὸ ἔργο καὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἐνορίας σου. Ὅσοι δὲν μετέχουν στὴ ζωὴ τῆς ἐνορίας μὴ τοὺς θεωρεῖς ὀριστικὰ χαμένους γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴν Ἐκκλησία. Μὴ λησμονεῖς, ὅτι, ἐφ' ὅσον εἶναι βαπτισμένοι χριστιανοί, Ἐσύ, ὡς Προϊστάμενος τῆς ἐνοριακῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, προσεύχεται καὶ γι' αὐτούς: «Ὑπὲρ καὶ τῶν δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν»!

Μὲ πολλές εὐχὲς
Ὁ Ἀ. Ε.

Ο μήνας Ὀκτώβριος ἀποτελεῖ ἕναν ἀπὸ τοὺς πλέον ἐπιφορτισμένους μὲ ἐργασίες μήνα γιὰ τὸν παραδοσιακὸ ἐπαγγελματικὸ βίο τοῦ λαοῦ μας. Στὴν καρδιά τοῦ φθινοπώρου, λίγο πρὶν ἢ φύση βυθιστεῖ στὸν χειμῆριο ὕπνο της, οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ρυθμίζουν τὶς ἐκρεμμότητες τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν ἐργασιῶν τους, καὶ ἐτοιμάζονται γιὰ τὸν χειμῶνα ποὺ θὰ ἔρθει, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀνοιξιάτικη βλάστηση, ἀνθοφορία καὶ καρποφορία.

Τὴν ὀριακὴ αὐτὴ στιγμή, ἡ παραδοσιακὴ λαϊκὴ εὐσέβειά μας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ στρέφεται στὸν Θεὸ Δημιουργό, ποὺ δωρίζει τὰ πάντα, μέσα ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ μας ἐορτολόγιο καὶ τὶς ἐορτὲς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Ἀπὸ

ἀριθμὸ καὶ λαμπρὰ στὴν μορφολογικὴ τους πολυπλοκότητα βρίσκονται σὲ κάθε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Οὔτε εἶναι ἀδιάφορο ὅτι κάθε χῶρος καὶ κάθε μηχανήμα ἢ ἐργαλεῖο –ἀκόμη καὶ τὰ σύγχρονα τρακτέρ– ἔχουν τὸν δικό τους «θρησκευτικὸ διάκοσμο». Πίσω ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς ὕλικές ἐκδηλώσεις βρίσκεται ἡ ζέουσα πίστη καὶ ἡ φλογερὴ θρησκευτικὴ τὴν τοῦ λαοῦ μας, ποὺ ἀναγνωρίζει στὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἕνα χώρο πνευματικὰ οἰκεῖο καὶ στοργικὰ μητρικό.

Ἄκόμη καὶ στὰ ἀστικά κέντρα, ἀκόμη καὶ στὰ πλέον σύγχρονα τῶν ἐπαγγελμάτων, ἡ θρησκευτικὴ πίστη εἶναι παρούσα καὶ ζωντανή. Ὁ ξύλι-νος ἢ ὁ ἐπενδυμένος μὲ φυτὰ σταυρὸς στήνεται πάντοτε στὶς κορυφές καὶ στὶς σκεπές καὶ τῶν

πλέον σύγχρονων ἀστικῶν οἰκοδομῶν, ἐνῶ οἱ δρόμοι τῶν ἀστικῶν κέντρων μας, ἀλλὰ καὶ οἱ κῆποι καὶ οἱ αὐλές τῶν ἀστικῶν ἀκινήτων μας συχνὰ στολίζονται καὶ νοσηματοδοτοῦνται μὲ προσκυνητάρια. Ἀφήνω ποὺ τὰ εἶδη τῆς σύγχρονης λαϊκῆς θρησκευτικῆς τέχνης εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον περιζήτητα στὶς λαϊκὲς ἀγορὲς

Λαϊκὴ θρησκευτικὴ παράδοση καὶ ἐπαγγελματικὸς βίος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

Ἄναπληρωτὴς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

τὴν εὐλογία τοῦ σπόρου στὸ ναὸ καὶ τὴν ρύθμιση τῆς σπορᾶς μὲ ἐορτολογικὰ ὀρόσημα, ὡς τὴν χρῆση τῶν ἐορτῶν τῶν ἀγίων γιὰ τὴ συνάψη ἐποχικῶν ἐπαγγελματικῶν συμβάσεων καὶ συμφωνιῶν, ἡ ὀρθοδοξία εἶναι πανταχοῦ παρούσα στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων.

Αὐτὴ ἡ στενὴ σχέση ἀνάμεσα στὴν λαϊκὴ θρησκευτικὴ καὶ στὸν ἐπαγγελματικὸ βίο ἐπισημαίνει πόσο βαθιὰ εἶναι ἡ ἐπαφή τοῦ λαοῦ μας μὲ τὴν Ὁρθοδοξία, καὶ πόσο τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα ἔχει ἐμποτίσει κάθε πτυχή τῆς κοινωνικῆς καὶ ἀτομικῆς ζωῆς μας. Δὲν εἶναι μόνον οἱ ἅγιοι προστάτες τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων ποὺ τὸ ἐπισημαίνουν αὐτό, εἶναι καὶ ἡ καθημερινὴ ἀναφορὰ καὶ ἐμπλοκὴ τοῦ θεοῦ, ἀκόμη καὶ στὶς πλέον ἀσήμαντες λεπτομέρειες τῆς Παράδοσής μας. Καὶ ἡ πραγματικότητά αὐτὴ ὑποδεικνύει σαφῶς τὸν ρόλο ποὺ ὁ λαὸς μας ἐπιφυλάσσει γιὰ τὴν Ἐκκλησία του καὶ γιὰ τὴν στέρεη θρησκευτικὴ πίστη του.

Δὲν εἶναι βεβαίως ἄσχετο τὸ ὅτι ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος καθαγιάζει κάθε γωνιὰ τοῦ φυσικοῦ παραγωγικοῦ χώρου του μὲ παρεκκλήσια, ξωκκλήσια καὶ προσκυνητάρια, ποὺ χιλιάδες στὸν

ἀλλὰ καὶ στοὺς ἐορταστικὸς πάγκους τῶν πανηγυριῶν καὶ τῶν ποικίλων πανηγυρικῶν ἢ ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεών μας.

Ἡ προβολὴ τοῦ πνευματικοῦ στὸ ὕλικό, τοῦ θρησκευτικοῦ στὸ ἐπαγγελματικὸ, τοῦ ὑπερβατικοῦ στὸ καθημερινό, ἀποτελεῖ συνήθη τρόπο ἐργασίας τῆς παραδοσιακῆς θρησκευτικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ λαοῦ μας. Ἀποτελεῖ ἕνα ἐθιμικὸ τρόπο, μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἡ Ρωμοσύνη ὀλόκληρη δίνει πνευματικὸ νόημα καὶ στὶς πλέον πεζὲς συλλογικὲς καθημερινότητές μας. Καὶ συνιστᾷ τρόπο ἔμπρακτης βίωσης τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἤθους καὶ τῆς ζωντανῆς ὀρθόδοξης παράδοσής μας.

Ὅλα αὐτὰ ἀπηχοῦνται ζωντανὰ στὰ κάθε εἶδος φθινοπωρινὰ ἔθιμά μας, θρησκευτικὰ καὶ μὴ. Ὅλα αὐτὰ συνιστοῦν τὴν πεμπτουσία τῆς λαϊκῆς βιοθεωρίας καὶ κοσμοθεωρίας, ἀλλὰ καὶ τὴ βάση τῆς ἰδεολογικῆς συγκρότησής τοῦ λαοῦ μας, ποὺ πιστεύει βαθιὰ καὶ θρησκευεῖ ἐνεργῶς, ἀφήνει δὲ ὅλ' αὐτὰ νὰ ἐκδηλώνονται στὶς καθημερινὲς συνήθειες καὶ ἀσχολίες του, ὡς μία ἐκβαθέων, γνήσια καὶ δυναμικὴ ὁμολογία καὶ μαρτυρία ὀρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραξίας.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ

ΚΑΜΠΑΝΙΕΣ

ΑΝΑΤΑΡΑΧΗ έπικρατεί στις έταιρειές τροφίμων, καθώς ή Εύρωπαϊκή Υπηρεσία Διατροφικής Ασφάλειας (EFSA), μετά από διατεταγμένες από την Κομισιόν έρευνες, διαπίστωσε πώς: ή προβολή πολλών προϊόντων ως «θαυματουργών» για την υγεία σπανίως ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το μέγιστο ποσοστό των «πολυχρώμων μηνυμάτων» στερούνται έπιστημονικής βάσης. Έτσι «φάνηκε ότι ό καταναλωτής πρέπει να αναζητήσει άλλοι τις τροφές που θα τον βοηθήσουν να απομακρύνει τους κινδύνους και να κρατήσει σε καλή κατάσταση την υγεία του». Κοντολογίς: «Οί διαφημίσεις μās ταΐζουν ψέματα», συνθέτοντας μύθους και ζημιογόνες άνευθυνότητες. Τροφή λοιπόν άλλοι. Άλλά, ποι; Στόν καταναλωτικό κυκεώνα ό άνθρωπος δέν ξέρει ποι να στηριχτεί. Το marketing και ή κυριαρχία των έπιτηδειοτέρων είναι Νόμος. Κάποιοι ψάχνουν για ποιοτική ζωή, αλλά μένουν στό περιτύλιγμα και τό άμπαλάζ των «ποιοτικών προϊόντων». Θύματα μιās έπιπόλαιης εικονικής πραγματικότητας, μέ φτιαχτές άνάγκες και απαιτήσεις, μέσω των πολλά ύποσχομένων διαφημίσεων. Κάπως έτσι έχουν τά άφορώντα την ύλη, τις υλικές τροφές και τον «κοσμικό» περίγυρο. Σύγχυση: άπάτες: έκμεταλλεύσεις: έφιάλτες: χάος.

Στό χώρο της πνευματικής ζωής, για κάποιον που θέλει να βαδίσει φιλότιμα και περιοσκεμμένα, υπάρχουν πολλές «σταθερές όρθοδοξίας και όρθοπραξίας», μέ βάσιμα έχέγγυα. Οί άποκρυσταλλωμένες πρακτικές της Όρθόδοξης Έκκλησίας δέν έξαρτώνται από τις διαφημίσεις και την περιρρέουσα άτμόσφαιρα. Κι ως λένε πώς «και ό Θεός παραδέχεται τις διαφημίσεις, γι' αυτό, έξάλλου, υπάρχουν οί καμπάνες». Η έκδοχή που ύπονοούν και ή έρμηνεία που δίνουν στό εύφυ-

Άρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

λόγημα αυτό είναι φτηνάρικες. Δέν εύσταθουν, καθόσον: «Ό Θεός ούκ έν χειροποιήτοις ναοίς κατοικεί» (Πράξ. 17,24), «στέκει» πολυ πιό «ψηλά». Το ότι όμως χτυπάει (έσωτερικά, κυρίως) «καμπάνα», που κράζει τους φιλότιμους και ειλικρινείς πιστούς Του, είναι πραγματικότητα. Και μάλιστα, αυτή ή καμπάνια είναι τόσο έντονη, ώστε παρασιωπούνται όλα τά άλλα «καμπανάκια» τριγύρω. Κάθε περίπτωση Άγίου ύποδηλώνει την –άφανη ή έμφανέστερη– τέτοια καμπάνα, που τον καλεί να ζήσει μέ «άπόλυτο τρόπο» τη σχέση του μέ τον Χριστό: και έπιβάλλει σιγή σ' όλα τ' άλλα, άποπροσανατολιστικά καμπανάκια. Μια τέτοια εύγλωττη περίπτωση, παρμένη από την έορτολογική έπικαιρότητα, είναι των Άγιων Μαρτύρων Σεργίου και Βάκχου (7 Όκτωβρίου). Τα γεμάτα ήρωισμό και εύσέβεια λόγια τους, μπροστά στό Μαξιμιανό, δείχνουν μέ ζηλευτή εύκρίνεια: τί έλεγε ή καμπάνα του Θεού μέσα τους, και πώς αυτοί φρόντισαν να τό έγκολπωθούν, και να τό διατρανώσουν, στα ώτα των «ακούοντων» – φυσικά:

«Μόνον εις την έπίγειαν ταύτην στρατείαν είμεθα ύποχρεωμένοι να σε ύπηρετώμεν ως δοϋλοι εύγνώμονες, ω βασιλεϋ! Κωφούς όμως και αναισθήτους θεούς μη γένοιτο να προσκυνήσωμεν, ή μικρόν να άποχωρισθώμεν τον αληθή και παντέλειον Θεόν, και αν με σίδηρα και πϋρ καταναλώσης τας σάρκας μας. Διότι δέν εύρίσκειται άλλον τόσον μακάριον εις τον κόσμον όσον το να πάθη τις ύπερ της εύσεβείας».

Άξίζει να στηρίζουμε μια τέτοια ύψητη και αγιόπνοη καμπάνια! «Τό προτεινόμενο», τρέφει ουσιαστικά. Σίγουρα κι έγγυημένα.

Μπορούμε ακόμα να πιστεύουμε στα θαύματα;

Τοῦ κ. Ἰ. Δελικωστοπούλου
Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

Σήμερα αναμφιβόλως ἡ κοινωνία μας περνάει κρίση ἀξιῶν στὴν ὁποία κυριαρχοῦν οἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ οἱ ὁποῖες καὶ ἐπιτείνουν τὴν ἀπαισιοδοξία μέσα ἀπὸ τὴ φτώχεια καὶ τὴ λιτότητα. Διερχόμαστε ἐποχὴ συγχύσεως, ἀποπροσανατολισμοῦ καὶ ἐσφαλμένων προτεραιοτήτων. Ἐποχὴ τεραστίων πνευματικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν. Ἐποχὴ θλίψεων, ἄγχους, κοπώσεως καὶ ἀδιεξόδων. Ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία οἱ φτωχοὶ γίνονται φτωχότεροι καὶ οἱ πλούσιοι πλουσιότεροι.

Σὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τὸ νὰ μιλήσει κανεὶς σήμερα γιὰ τὸ θαῦμα ἴσως εἶναι παράξενο, ἐνοχλητικό καὶ οὐτοπιστικό. Ἐπειδὴ ὅμως ὅλοι μας ὑφιστάμεθα τὴ φθορά, τὴν πραγματικὴ ἀπειλὴ ἢ καὶ τὴ βίωση τῶν ἀσθενειῶν καὶ ἐπειδὴ τὸ τέρμα τοῦ βίου εἶναι γιὰ ὅλους τὸ ἴδιο, κάποια ἀναφορὰ στὸ θαῦμα πιθανὸν νὰ εἶναι σωστικὴ γιὰ τὴν περαιτέρω πορεία τῆς ζωῆς τοῦ καθενός μας. Πιθανὸν μερικοὶ νὰ ποῦν ὅτι μιλάμε γιὰ μύθους στὸ λυκαυγὲς τῆς τρίτης χιλιετίας. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ οὐσία τοῦ θέματος: Τὸ θαῦμα ἀποτελεῖ πραγματικότητα ἢ μῦθο;

Στὸ σύντομο ἐτοῦτο ἄρθρο θὰ πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε γιὰ ποιά θαύματα μποροῦμε νὰ μιλάμε.

Μιλάμε γιὰ τὴν ἴαση πού ἐρχεται ὅταν ἡ ἐπιστήμη ἐξαντλεῖ τὶς δικές

τῆς δυνατότητες καὶ οἱ θεράποντες ἰατροὶ σηκώνουν τὰ χέρια ψηλὰ καὶ δηλώνουν στοὺς συγγενεῖς ὅτι «μόνον ἓνα θαῦμα θὰ σώσει τὸν ἀνθρώπο τους», πού πάσχει, ὑποφέρει καὶ ὀδεύει πρὸς τὸ θάνατο.

Μιλάμε γιὰ τὸ θαῦμα τῆς ἐσωτερικῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου πού ἀπὸ διώκτης τοῦ χριστιανισμοῦ μετεστράφη θαυματουργικῶς σὲ ἀπόστολο καὶ μάρτυρα τῆς

πίστεως.

Μιλάμε γιὰ τὸ θαῦμα τῶν ἀοράτων στὸν καθένα μας κινδύνων πού μὲ τὸ φύλακα ἄγγελο, ναι μὲ τὸ φύλακα ἄγγελο, στὸ πλευρό μας τοὺς διαφύγαμε καὶ συνεχίζουμε νὰ ζοῦμε, σὰν νὰ μὴ συνέβη τίποτε.

Μιλάμε γιὰ τὸ θαῦμα τῆς διασώσεώς μας μέσα ἀπὸ τὰ συντρίμια ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου ἢ ἀπὸ τὰ κύματα τοῦ καταποντισμοῦ μας πού ὁ λαὸς, ὁ τόσο πιστὸς καὶ ἀγαθὸς ἐκφράζει πηγαία μὲ τὴ φράση «Ἅγιο εἶχαν καὶ σώθηκαν». Μιλάμε γιὰ τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων τῶν ἁγίων ἡρώων τῆς πίστεώς μας καὶ τῶν εἰκόνων τους.

Τέλος μιλάμε γιὰ τὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ζωῆς πού παρ' ὅτι αὐτὴ «κρέμεται ἀπὸ μία κλωστή», ἐξακολουθοῦμε νὰ ζοῦμε καὶ νὰ ὑπάρχουμε κάτω ἀπὸ τὸ προστατευτικὸ χέρι τοῦ Δημιουργοῦ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Τὰ Λείψανα τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σαρώφ στὴν Ἀθήνα

Στις 3 Ὀκτωβρίου μεταφέρθηκαν στὴν Ἑλλάδα (γιὰ πρώτη φορά ἐκτὸς τῶν συνόρων τῆς Ρωσίας) τὰ τίμια λείψανα τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σαρώφ. Μετέβη γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ στὴ Ρωσία ἀποστολὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἐπίσκοπο Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη. Τὰ τίμια λείψανα συνοδεύουν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νιζνγκορόντσκ καὶ Ἀρζαμάς κ. Γεώργιος, ἡ ἡγουμένη τῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου φυλάσσονται, ἀδελφές τῆς μονῆς, κληρικοὶ καὶ τριακονταμελὴς χορωδία. Παρέμειναν στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίου Τρύφωνος Παλλήνης γιὰ λίγες ἡμέρες καὶ τὴν Κυριακὴ 5 Ὀκτωβρίου τελέστηκε ἐκεῖ Πολυαρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο. Προέστη ὁ Μακαριώτατος κ. Ἱερώνυμος. Ἡ μορφή τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σαρώφ εἶναι μίᾳ ἀπὸ τὶς σημαντικότερες μορφές τῆς Ὀρθοδοξίας ὄχι μόνο στὴ Ρωσία, ὅπου ἔζησε καὶ ἀσκήθηκε ἀλλὰ καὶ γενικότερα. Χαρακτηρίστηκε ὡς «Τὸ ὀλοφώτεινο ἀστέρι τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδοξίας». Ἁγιοκατατάχθηκε τὸ 1903, ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 2 Ἰανουαρίου καὶ ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ὀστέων του στὶς 19 Ἰουλίου. Εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ὀσιακὲς μορφές ποὺ περιβάλλονται ἀπὸ φῶς ποὺ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὰ πυκνὰ καὶ παγωμένα δάση τῆς Ρωσίας, φῶς διάφανο καὶ ζεστὸ

ποὺ διαλύει τὴν πάχνη τῆς καθημερινότητος καὶ τῆς τριβῆς μὲ τὰ ἀνθρώπινα. Ἐζήσε μὲ αὐστηρὴ μόνωση, ἔκανε πράγματα ποὺ ἡ σημερινὴ ὑλιστικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ζωῆς ἀποδοκιμάζει - γιὰ νὰ μὴν ποῦμε γελοιοποιεῖ. Τρεφόταν μὲ τὸν ἄρτο τῶν ἀγγέλων, τὸ λόγιο τοῦ Θεοῦ, διδάσκοντας πῶς μὲ αὐτὸν πρέπει νὰ τρέφονται οἱ ψυχές ποὺ ἀγαποῦν τὸν Θεό. Ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος βρίσκεται κοντὰ στὸ Ντιβέγιεβο, ΒΔ τῆς Μόσχας κοντὰ στὸ Βόλγα, καὶ ἀριθμεῖ 440 μοναχές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες μένουν σ' αὐτὴ οἱ 240 καὶ οἱ ὑπόλοιπες εἶναι σκορπισμένες σὲ 17 μετόχια τῆς. Τρεῖς Ἁγίες καὶ τρεῖς διὰ Χριστὸν σαλές ἀναδείχθηκαν ἐδῶ. Πολὺς κόσμος ἐπισκέπτεται γιὰ προσκύνημα τῇ Μονῇ, ποὺ τὸ 1927 κλείστηκε ἀπὸ τὸ καθεστῶς, ἐκδιώχθηκαν οἱ μοναχές παίρνοντας ὁμως τὸ λείψανο τοῦ Ὁσίου μαζί τους. Ἡ λειψανοθήκη κατέληξε στὸ Μουσεῖο Ἀθείας καὶ Θρησκείας στὴν Ἁγία Πετρούπολη, ὅπου ἐντοπίστηκαν τὸ 1990 καὶ ταυτίστηκαν μὲ τὸ Ὄσιο ἀπὸ τὸ σκουφί, τὸν σταυρὸ καὶ τὰ ἐπιμαυικία του, στὰ ὁποῖα ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή μὲ τὸ ὄνομά του! Μεταφέρθηκαν στὴ γυναικεία μονὴ τοῦ Ντιβέγιεβο, τὴν ὁποία εἶχε ὑπὸ τὴν πνευ-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ματική του καθοδήγηση. Στη Μονή έγκαινιάστηκε νοσοκομείο για μοναχές, που διαθέτει και πτέρυγες για λαϊκούς. Τα κτίρια που την περιβάλλουν (κελλιά, τράπεζα, σχολή άγιογραφίας, ξενώνες κ.λπ.) τὰ ἀγόρασαν οί μοναχές ξανά ἀφοῦ εἶχαν παραχωρηθεῖ ἀπὸ τὸ καθεστῶς σέ λαϊκούς. Οἱ μοναχές διαβάζουν ἐπὶ 24ώρου μὲ βάρδιες τὸ ψαλτήρι καὶ κάθε βράδυ μάλιστα κάνουν ἱερὴ πορεία γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Κανάφκα, μιὰ τάφρο πὸν εἶχε κατασκευαστεῖ μὲ ἐντολὴ τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ.

Ἀναγόρευση τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου σὲ Ἐπίτιμο Διδάκτορα

Μὲ τὴν ἀπονομὴ «τοῦ ὕψιστου ἀκαδημαϊκοῦ τίτλου», τοῦ Ἐπίτιμου Διδάκτορα, ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν τιμήθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέος. Συγκεκριμένα, τὸ Τμῆμα τῆς Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ὕστερα ἀπὸ πρόταση τῶν Καθηγητῶν κ. Παναγιώτη Χριστινάκη, Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμία Φούντα καὶ Ἐπισκόπου Ἀβύδου κ. Κυρίλλου Κατερέλου, ἀποφάσισε ὁμόφωνα νὰ ἀπονεύμῃ στὸν Σεβασμιώτατο διὰ τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου τὸν τίτλο τοῦ Ἐπίτιμου Διδάκτορος γιὰ τὸ ἔργο καὶ τὴν προσφορὰ του στὴν ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας. Ἡ τελετὴ τῆς ἀναγόρευσης πραγματοποιήθηκε στὴν Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν Πέμπτη 25 Σεπτεμβρίου ἔ.ἔ. παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Ἰωνίας κ. Κωνσταντίνου ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Παναγ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, Σεβ. Μητροπολιτῶν, Κληρικῶν καὶ μοναχῶν, τοῦ Δημάρχου Ναυπάκτου, ἐκπροσώπων ἀρχῶν καὶ φορέων τῆς Ναυπάκτου καὶ πολλῶν Ναυπακτίων πὸν μένουν στὴν Ἀθήνα ἢ ταξίδευσαν ἀπὸ τὴν Νάυπακτο γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Ἡ παρουσίαση

τοῦ ἔργου τοῦ τιμωμένου ἔγινε ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας κ. Π. Χριστινάκη, ὁ ὁποῖος παρουσίασε συνοπτικὰ τὰ στοιχεῖα πὸν ἀποδεικνύουν «πλήρως δικαιολογημένη» τὴν ἀπόφαση τῆς Σχολῆς. Τέτοια στοιχεῖα εἶναι, πέρα ἀπὸ τὴν ποιμαντική καὶ ἐκκλησιαστικὴ προσφορὰ του, ἡ θεολογικὴ παραγωγή, ἡ ἐπιστημονικὴ μεθοδικότητα καὶ ἔρευνα, ἡ ποιμαντικὴ προοπτικὴ, ἡ πολὺπλευρὴ καὶ διεθνῆς ἀναγνώρισή του κ.ἄ. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐκφώνησε θεολογικὴ ὁμιλία, ἡ ὁποία εἶχε ὡς θέμα «Τὰ ἑκατὸν πενήκοντα κεφάλαια τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Θεμελίωση νέου Ί. Ναού στη Βουλιαγμένη

Με την παρουσία του Ί. Κλήρου τής Ί. Μητροπόλεως, πλήθους εύσεβων χριστιανών, του Δημάρχου Βουλιαγμένης, τών Μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και άλλων Έπισήμων τελέσθηκε την Κυριακή, 14.09.08, ημέρα τής Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, από τον Σεβ. Γλυφάδας κ. Παύλο, ή θεμελίωση του νέου Ί. Έν. Ναού «Παναγίας Φανερωμένης» Βουλιαγμένης. Μετά την άκολουθία του Άγιασμού και πριν από την κατάθεση του Θεμέλιου Λίθου, μίλησαν έπικαιρώς ό Σεβ. και ό Δήμαρχος τής Πόλεως για τά τής άνεγέρσεως του Ί. αυτού Ναού, τονίζοντας όλως ιδιαίτέρως τήν συμβολή τών Κτιτόρων και Μ. Εύεργετών τόσον αυτού, δηλαδή του Ί. Ναού, όσον και τής Ί. Μητροπόλεως κ. Άθανασίου και κ. Μαρίνης Μαρτίνου, οι όποιοι με ένθεο ζήλο πρωτοστατούν εις «πᾶν έργον αγαθόν», που έπιτελείται από τον Σεβ. κ.

Παύλο. Μετά ταύτα, οι ως άνω Εύεργέτες δεξιώθηκαν όλους τους παρευρισκομένους, δείχνοντας και μ' αυτόν τον τρόπον τά εύγενικά τους αισθήματα προς τήν Μητέρα Έκκλησία και τους πιστούς Της.

Ή έορτή του πολιούχου Μυκόνου Άγίου Μανουήλ του Νεομάρτυρος

Στις 28.09.08 ό Σεβ. Σύρου ιερούργησε στον κατάμεστο από πλήθος Μυκονίων, Ί. Μ. Ν. Ζωοδόχου Πηγής Μυκόνου, επί τή ιερᾶ μνήμη του Προστάτου και Πολιούχου Μυκόνου Άγίου Μανουήλ, του Νεομάρτυρος. Στο κήρυγμά του, ό Σεβασμιώτατος, αναφέρθηκε στη ζωή του Νεομάρτυρος, που τον χαρακτήρισε ολοκάρπωμα θυσίας στο βωμό τής δισχλιετούς ζωής τής αγωνιζόμενης Έκκλησίας, και κάλεσε τά παιδιά τής Μυκόνου νά μιμηθοῦν τον άγιο, ως καλό οικογενειάρχη, καθημερινό κοινωνικό έργάτη και ολοκληρωμένη Χριστιανική προσωπικότητα. Πρὸ του πέρατος τής Λειτουργικῆς Προσευχῆς, ό Σεβ. έκανε αναφορά στην έπέτειο τής συμπλήρωσης 130 χρόνων από τά έγκαίνια του Μητροπολιτικού Ναού και στους ιερείς, τους ιεροψάλτες, τους επιτρόπους και τους εύεργέτες του Ί. Ναού, εύχαρίστησε όσους συνήργησαν στην ύπεραιώνια λειτουργία του, άπένειμε τι-

μητικές άναμνηστικές πλακέτες στους Έπιτρόπους, άντρες και γυναίκες, που διακόνησαν και διακονοῦν τὸ Ναό και άπένειμε τὸ όφθίκιο του Οικονόμου στον Έφημέριο του Ναού, Πρεσβύτερο Έμμ. Γαλανάκη, του όποίου έξήρε τὸ έκκλησιαστικό ήθος και τον ιερατικό ζήλο, καθώς άγόγγυστα θεραπεύει τισ πνευματικές άνάγκες και τών κενών Ένοριῶν τής Σύρου. Στη συνέχεια προέστη τής πάνδημης και λαμπρῆς λιτανείας τής εικόνας του Άγίου στη Χώρα Μυκόνου. Ο Νεομάρτυς Μανουήλ γεννήθηκε στα μέσα του 18ου αιώνα σε ένα χωριό τών Σφακίων. Κάτω από τήν πίεση του κατακτητῆ σε νεαρή ηλικία άρνήθηκε τήν πίστη του. Καταδικόμενος από τύψεις έγκατέλειψε τήν Κρήτη και κατέφυγε στη Μύκονο, όπου και έπέστρεψε στο Χριστιανισμό. Οι Μυκονιάτες συγκινημένοι από τήν περιπέτειά του τον περιέβαλαν με άγάπη, κατανόηση και έμπιστοσύνη. Έγκαταστά-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

θηκε στη Μύκονο, νυμφεύθηκε μία Μυκονιάτισσα, απέκτησε 7 παιδιά και εργάστηκε είτε στα χωράφια είτε στα καΐκια, ως ναύτης. Τò 1792, όταν ένα Τούρκικο πλοίο έκανε έλεγχο στο καΐκι, στο οποίο δούλευε ο Μανουήλ, κάποιος συγγενής του από την Κρήτη τον κατέδωσε ότι πριν ήταν Μουσουλμάνος. Άλυσοδεμένος μετα-

φέρθηκε στην Χίο. Παρά τις πιέσεις και τὰ βασανιστήρια, αρνήθηκε να εγκαταλείψει τον Χριστό και την Τρίτη, 16 Μαρτίου του 1792, στις 4 τὸ πρωί, ο Μανουήλ κέρδισε τὸ στέφανο τοῦ μαρτυρίου. Τὸν Ἅγιο τὸν τιμοῦν τόσο ἡ πατρίδα του, ἡ Κρήτη, ὅσο και ἡ δεύτερη πατρίδα του, ἡ Μύκονος.

«Οἱ Γιατροὶ τοῦ Κόσμου» στὴν Ἑνορία Ἁγ. Ἀθανασίου Ὁξυλίθου

Ἡ Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ὁξυλίθου Εὐβοίας, ἔχοντας τὴν συναίσθηση τοῦ χρέους τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι στοὺς ἐνορίτες της, προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ ἔχει ζωντανὴ καὶ καθημερινὴ τὴν παρουσία της, ἀλλὰ καὶ ἔντονο τὸ ἐνδιαφέρον της ἀνάμεσα στοὺς ἐνορίτες της. Ἐτσι μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ ἱερέως κ. Γ. Νάνου, ὁμάδα ὀφθαλμιάτρων, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἱατρό κ. Ὁδ. Καραγκούνη, ἐπισκέφθηκαν μὲ τὴν κινητὴ μονάδα «ΙΡΙΣ» τὸ Ἄγρο-

τικὸ Ἰατρεῖο Ὁξυλίθου, τὸ διήμερο 2 καὶ 3 Σεπτεμβρίου καὶ ἐξέτασαν συνολικὰ 154 ἄτομα. Ἡ Κινητὴ Ὁφθαλμολογικὴ Μονάδα «ΙΡΙΣ» ποὺ λειτουργεῖ μὲ τὴν εὐγενικὴ ὑποστήριξη τῆς Alpha Bank καὶ εἶναι χορηγία τοῦ Ἰδρύματος «Σταῦρος Σ. Νιάρχος», πραγματοποιεῖ ἐπισκέψεις σὲ ἀπομακρυσμένες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας μὲ σκοπὸ τὸ διαγνωστικὸ καὶ προληπτικὸ ὀφθαλμολογικὸ ἔλεγχο τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ.

Τιμητικὴ ἐκδήλωση τῆς Ἱ. Μ. Ναυπάκτου γιὰ τὸν π. Ἀθηναγόρα Καραμαντζάνη

Τὸ διήμερο Κυριακὴ 28 – Δευτέρα 29 Σεπτεμβρίου ἦταν ἀφιερωμένο ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου στὸν π. Ἀθηναγόρα Καραμαντζάνη, ὁ ὁποῖος ἐργάστηκε στὴν Ναύπακτο ὡς Ἱεροκήρυκας κατὰ τὸ διάστημα 1960-68 μὲ ζῆλο καὶ ἀποτελεσματικότητα. Φέ-

τος συμπληρώθηκαν 40 χρόνια ἀπὸ τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὴν Ναύπακτο. Ὁ π. Ἀθηναγόρας ἐργάστηκε κατόπιν στὴν Ἱ. Μ. Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας στὰ Γιαννιτσά, στὴν Ἱ. Μ. Κίτρος καὶ ὡς σήμερα ὡς Πνευματικὸς τῶν Ἱ. Μονῶν Ὁσίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ καὶ Ἁγίου Ἀθανασίου Κολιυδροῦ. Εἶναι ἐπίσης εὐρύτερα γνωστὸς ἀπὸ τὰ ἄρθρα του σὲ διάφορα χριστιανικὰ περιοδικὰ. Στις 28.09.08 τελέσθηκε Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Μ. Ναὸ Ἁγ. Δημητρίου, κατὰ τὴν ὁποία κήρυξε τὸν θεῖο λόγο ὁ π. Ἀθηναγόρας. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβ. ἀπευθυνόμενος στὸ ἐκκλησίασμα ἐξέφρασε τὴν χαρὰ του καὶ τοῦ πληρώματος τῆς Μητροπόλεως γιὰ τὴν παρουσία τοῦ π. Ἀθηναγόρα στὴ Ναύπακτο, ἀφήνοντας ἀγαθὴ μνήμη στὴν Ἱ. Μητρόπολη, διότι ἐργάστηκε μὲ ζῆλο, ἐκδεδάκησε γιὰ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τὰ πολλὰ του χαρίσματα καὶ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

φεύγοντας από την Ναύπακτο πήρε την Ναύπακτο μαζί του, από την άποψη ότι τον ακολούθησαν νέοι της Ναυπάκτου, εκ των οποίων δύο είναι οι έπικεφαλής των δύο μοναστικών αδελφότητων που αναφέρθηκαν. Το βράδυ της ίδιας ημέρας πραγματοποιήθηκε τιμητική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο της Ί. Μητροπόλεως, κατά την οποία μίλησαν και εξέφρασαν τις αναμνήσεις τους οι Ναυπάκτιο μαθητές του. Οι όμιλητές αναφέρθηκαν στις αναμνήσεις τους από τον π. Άθηνάγορα, τις έπωφελείς δραστηριότητές του, την λατρευτική παιδεία και την παιδαγωγία που τους προσέφερε, στα ποικίλα χαρίσματά του και εξέφρασαν τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη τους. Την εκδήλωση άνοιξε ο Σεβ. κ. Ίερόθεος και έκλεισε ο Σεβ. Αιτωλίας και Άκαρνανίας κ. Κοσμάς, ο οποίος παρευρέθηκε και την παρακολούθησε. Την Δευτέρα το πρωί πραγματοποιήθηκε το έτήσιο Ίερατικό Συνέδριο της Ί. Μητροπόλεως, στο οποίο μίλησαν ο π. Άθηνά-

γόρας, με θέμα «Ο Ίερεὺς ἀπὸ μακρὰ καὶ ἀπὸ κοντὰ» καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Ί. Μονῆς Ὁσίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ π. Μάξιμος, με θέμα «Οἱ πειρασμοὶ τοῦ διαβόλου στὴν ζωὴ τοῦ Ίερέως».

Ἡ «Ἀλληλεγγύη» στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Τυράνων

Τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὸ μεγάλο κοινωνικὸ ἔργο τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας εἶχε ὁ διευθύνων σύμβουλος τῆς ΜΚΟ «Ἀλληλεγγύη» κ. Κων. Δήμτσας κατὰ τὴ διάρκεια ἐπισήμων ἐπαφῶν μετὰ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο στὶς 9 καὶ 10 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. μετὰ τὸν ὁποῖο συζήτησαν τὶς δυνατότητες ἀναπτυξιακῆς συνεργασίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας μετὰ τὴν ΜΚΟ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ θέματα κοινωνικῆς διακονίας δεδομένου ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς 17χρονης ποιμαντορίας τοῦ κ. Ἀναστασίου ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἔχει ἀναπτύξει σημαντικό κοινωνικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει, ἀναστηλώσεις Ἱερῶν Μνημείων, ἰδρύματα, σχολεῖα, Ἀκαδημίες, ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια, περιβαλλοντολογικὰ κέν-

τρα καθὼς καὶ πρότυπη διαγνωστικὴ κλινικὴ στὰ Τίρανα. Ἐπίσης δρομολογήθηκε ἡ ὑπογραφή μνημονίου συνεργασίας σὲ θέματα κοινωνικῆς ἀνάπτυξης μετὰ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς ΜΚΟ «Ἀλληλεγγύη».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Σχολή Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς «Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος» στὴν Ἱ. Μ. Κερκύρας

Ἡ Ἱ. Μ. Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων ἀνακοινώνει τὴν ἐπαναλειτουργία τῆς Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς «Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος». Ἀπὸ 1.10.08 στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως (Ἴονιος Ἀκαδημία), τὸ ὁποῖο ἐπισκευάσθηκε καὶ ἀνακαινίσθηκε ἐκ βάρων, θὰ λειτουργήσουν τμήματα τῆς

σχολῆς ποὺ ἀπευθύνονται σὲ ὅλες τὶς ἡλικίες καὶ εἶναι καὶ γιὰ ἄνδρες καὶ γιὰ γυναῖκες. Οἱ μαθητὲς θὰ μποροῦν νὰ διδάσκονται τόσο τὴν Βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση ὅσο καὶ τὴν ντόπια, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖα τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. Ἡ Σχολὴ εἶναι ἀναγνωρισμένη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ θὰ ἔχει τὴν παροχὴ ἀναγνωρισμένων κρατικῶν πτυχίων, οἱ κάτοχοι τῶν ὁποίων θὰ μποροῦν νὰ διδάξουν σὲ Ὡδεῖα καὶ ἄλλες σχολές, ὅπως ἐπίσης καὶ νὰ ἀναλάβουν ἱεροψάλτες ἢ χοράρχες σὲ ναοὺς. Ἡ σπουδὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς ἀποτελεῖ εὐκαιρία πνευματικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καλλιέργειας γιὰ τὸν καθέναν, ὅπως ἐπίσης διασώζει ἀξίες, ἰδανικὰ καὶ τὴν ἐθνικὴ καὶ τοπικὴ μας ταυτότητα. Ἡ φωτογραφία ἀπὸ τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Διακόνου κ. Γεωργίου Χανδρινοῦ στὶς 12.10.08 στὸ Ἱ. Προσκύνημα τοῦ Ἀγ. Σπυρίδδωνος.

Ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια στὸν προσφυγικὸ καταυλισμὸ τῆς Πάτρας

1000 κουβέρτες, 1400 κονσέρβες, κιβώτια μὲ φάρμακα, ρούχα, παπούτσια, κλινοσκεπάσματα καὶ εἶδη ἐξοπλισμοῦ διένειμε στὶς 3.10.08 κλιμάκιο τῆς ΜΚΟ «Ἀλληλεγγύη» σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἱ. Μητρόπολη Πατρῶν στὸν προσφυγικὸ καταυλισμὸ τῆς Πάτρας. Πρόσφυγες καὶ ἐκτοπισθέντες ἀπὸ τὴν Περσία, τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ τὸ Πακιστὰν, οἱ ὁποῖοι ζοῦνε σὲ ἄθλιες συνθήκες στὸν καταυλισμὸ τοῦ λιμανιοῦ τῆς Πάτρας, μὲ ἀνακούφιση δέχθηκαν τὴν προσφορὰ ἀνθρωπιᾶς ποὺ τοὺς πρόσφερε ἡ «Ἀλληλεγγύη» μὲ τὴ βοήθεια τῆς τοπικῆς ἐκκλησίας. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ Ἱ. Μ. Πατρῶν παρέχει συσσίτιο καθημερινὰ στοὺς ἑκατοντάδες πρόσφυγες τοῦ καταυλισμοῦ καὶ ἤδη ὑπάρχει ὁ προγραμματισμὸς γιὰ ἓνα συντονισμένο σχέδιο δράσης μεταξὺ τῆς τοπικῆς

ἐκκλησίας καὶ τῆς «Ἀλληλεγγύης», ὥστε νὰ προσφέρεται πιὸ ἀποτελεσματικὴ βοήθεια στὸ συγκεκριμένο πρόβλημα, ποὺ ἀποτελεῖ πληγὴ γιὰ τὴν πόλη τῆς Πάτρας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Οι νεανικές Κατηχητικές Συνάξεις στην Ί. Μ. Χαλκίδος

Στις 28.9.08, ξεκίνησαν οι Νεανικές Κατηχητικές Συνάξεις για όλες τις ηλικίες, από τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου ως και τους αποφοίτους και φοιτητές, σε όλες τις Ένορίες της Ί. Μητροπόλεως. Μετά τη Θ. Λειτουργία τελέσθηκε σε όλες τις Ένορίες ή Άκολουθία του Άγιασμού για την έναρξη του Κατηχητικού Έργου. Στις Νεανικές Κατηχητικές Συνά-

ξεις, οι οποίες αποτελούν μία πρόσκληση και πρόκληση ελευθερίας, δίδεται ή ιδιαίτερη ευκαιρία και δυνατότητα στους νέους μας να βιώσουν την κατά Θεόν αγωγή και την πνευματική οικοδομή και έτσι να πορευθούν στη ζωή τους μέσα στον κόσμο. Για τον συντονισμό του Κατηχητικού έργου της Τοπικής Έκκλησίας, την Κυριακή 28.9.08 έλαβε χώρα Σύναξη των Κατηχητών της Ί. Μητροπόλεως στο Ί. Προσκύνημα του Όσ. Ιωάννου του Ρώσου, ο Σεβ. κ. Χρυσόστομος επέδωσε τα Διοριστήρια έγγραφα στους νέους Κατηχητές, Κληρικούς και Λαϊκούς και παράλληλα είχαν όλοι οι συμμετέχοντες την δυνατότητα να συνομιλήσουν, να καταθέσουν προτάσεις και ιδέες ως προς την καλύτερη λειτουργία των Κατηχητικών. Συντονιστής και υπεύθυνος όλης της ποιμαντικής φροντίδας των Κατηχητικών και των Νέων όριστηκε ο Άρχιμ. Ί. Καραμούζης.

Προσφορά Κοινοτικού Νηπιαγωγείου σε Έρανο Έκκλησίας

Στις 17.08.08, στο τέλος της Θ. Λειτουργίας στον Ί. Ν. Άγ. Παντελεήμονος Ηαπτοω (ΒΔ Λονδίνου), πραγματοποιήθηκε ενώπιον του έκκλησιασμάτος γενναιόδωρη χρηματική προσφορά του Κοινοτικού Νηπιαγωγείου προς την Έκκλησία Άγ. Παντελεήμονος, υπέρ του Έράνου για την ανέγερση νέου Ί. Ναού. Συγκεκριμένα, ή Διευθύντρια του Νηπιαγωγείου κ. Ά. Κυριακίδου και ή Υποδιευθύντρια Πρεσβυτέρα κ. Β. Σαλαπάτα προσέφεραν από τα έσοδα του Νηπιαγωγείου τό ποσό των 15.000 λιρών Άγγλίας. Νά σημειωθεί ότι τό Έλληνικό Κολέγιο Άγ. Παντελεήμονος λειτουργεί αρκετές ήμέρες και ώρες στη διάρκεια της εβδομάδας, προσφέρει μαθήματα έλληνικής γλώσσας και πολιτισμού, έλληνικής μουσικής και παραδοσιακών χορών. Τό Κοινοτικό Νηπιαγωγείο, λειτουργεί σε καθημερινή βάση, δέχεται 65 νήπια την ήμέρα και έπιθεωρείται από ειδική ύπηρεσία

του Άγγλικού Υπουργείου Παιδείας. Άνάμεσα στα έγγεγραμμένα νήπια πολλά προέρχονται από Έλληνορθόδοξες οικογένειες και άλλα από έτερογενείς οικογένειες της γύρω περιοχής.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η ΑΙΩΝΙΑ ΑΡΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΟ ΧΕΡΙ Τὸ ποιμαντικό ἔργο καὶ οἱ λειτουργίες του

Πρότυπα καὶ παρομοιώσεις

Ὁ ἄνθρωπος κινεῖται στὴ ζωὴ του ἔχοντας πάντοτε ἀνάγκη ἀπὸ παραδείγματα, ὑποδείγματα, πρότυπα, ιδεώδη, παρομοιώσεις. Κάπου πρέπει νὰ στηριχτεῖ γιὰ νὰ δεῖ ἢ νὰ καταλάβει κάτι ἄλλο. Ἀπὸ τὸ οἰκεῖο προχωράει πρὸς τὸ διαφορετικό καὶ μὲ διαδοχικὲς προσεγγίσεις πλησιάζει καὶ ἀντιλαμβάνεται τὸ μακρινό. Ὁ ἴδιος, ἀπὸ μόνος του χρησιμοποιεῖ αὐτὸν τὸν τρόπο. Ἐπιχειρεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ τὸ ἄγνωστο μέσῳ τοῦ γνωστοῦ, τὸ μακρινό μέσῳ τοῦ κοντινοῦ. Τὰ ἐπιρρήματα: ὡς, ὅπως, καθὼς, σὰν, σάμπως, βρίσκονται στὴν ἡμερησία διάταξη. Τὴν ἴδια μέθοδο χρησιμοποιεῖ καὶ ὅταν ἐπιδιώκει νὰ κάνει κατανοητὰ τὰ ἴδια πράγματα καὶ στοὺς ἄλλους.

Ἡ ἔννοια τοῦ προτύπου ἢ τῶν παρομοιώσεων δὲν ἐξυπηρετεῖ μόνον τὴν κατανόηση ἑνὸς ἄλλου πράγματος ἀλλὰ τίθεται καὶ ὡς στόχος γιὰ τὸ τί πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε καὶ νὰ κατορθώσουμε. Ἀκόμη, στὴ δεύτερη περίπτωση, ὀφείλουμε νὰ βροῦμε καὶ τὰ κατάλληλα μέσα γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχουμε. Ὅφειλω στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ πρότυπα εἶναι ἐναλλακτικὰ καὶ μπορεῖ τὸ ἓνα νὰ ὑποδεικνύει τὸ ἄλλο καὶ τανάπαλιν.

Ἐὰν οἱ παρομοιώσεις ἔχουν ἓνα παιδαγωγικὸ χαρακτήρα στὴ μετάδοση καὶ κατανόηση ἐννοιῶν εἶναι χρήσιμα καὶ τὰ σχήματα πού θὰ χρησιμοποιήσουμε γιὰ τὴν καλύτερη διαζωγράφιση καὶ ἀπομνημόνευσή τους. Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐντύπωση πού μοῦ εἶχε προξενήσει ἡ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὸν Ἀββᾶ Δωρόθεο –στὴν ΣΤ' Διδασκαλία του– τοῦ γεωμετρικοῦ κύκλου ὡς βοηθητικοῦ σχήματος γιὰ τὴν ἀπεικόνιση προσεγγίσεως καὶ ἐγγύτητος τῶν πιστῶν μεταξύ τους στὸ μέτρο πού πλησιάζουν τὸ κέντρο τοῦ κύκλου πού εἶναι ὁ Χριστὸς (*Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον*, παράγραφος 78).

Ἀσφαλῶς τὰ σχήματα παρέρχονται, ὅπως «παράγει τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου» (Α' Κορινθίους 7, 31), καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε στὴν οὐσία τῶν πραγμάτων, πλὴν ὅμως, μᾶς βοηθοῦν στὸ νὰ σχηματίσουμε μιὰ κάποια εἰκόνα ἢ νὰ ἀποκτήσουμε μιὰ ἰδέα γιὰ τὰ πράγματα.

Οἱ φοιτητές μου πάντοτε ἐκτιμοῦσαν τὴ «μημοτεχνική» ὑποστήριξη τῶν σχημάτων γιὰ τὴν

Τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἐκμάθηση τῶν κατηγοριῶν τοῦ ποιμαίνειν (ποιός καὶ ὡς τί ποιμαίνει ποιόν, ποῦ, πῶς, πότε, γιατί, πρὸς τί, σὲ τί;), τῶν ἀρχῶν (πρόσληψης, συνεργίας, φιλοκαλίας, ἐμπειρίας) καὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου (μαρτυρίας, λατρείας, κοινωνίας-ἐπικοινωνίας, διακονίας), πού ἀναλύονται ἐκτενῶς στὸ πανεπιστημιακὸ μου σύγγραμμα *Ἐπιστήμη καὶ τέχνη τῆς Ποιμαντικῆς* (Ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 1997).

Λειτουργικότητα καὶ λειτουργίες

Ἰδιαίτερα μὲ ἀπασχολοῦσε γιὰ τὸ πῶς θὰ γινόταν κατανοητὴ ἡ λειτουργικότητα τῶν τεσσάρων λειτουργιῶν πού μόλις ἀναφέραμε καὶ ἡ σύμπραξή τους στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας πού στοχεύει στὴν συγκρότηση τῆς Μιᾶς Ποίμνης ὑπὸ τὸν Ἐνα Ποιμένα. Αὐτὲς οἱ λειτουργίες ὅσο καὶ νὰ διαφοροποιοῦνται στὶς μορφές πού θὰ πάρουν ἐνεργοποιούμενες, δὲν αὐτονομοῦνται, δὲν λειτουργεῖ, δηλαδή, ἡ μία ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀλλὰ συντονίζονται, ἔτσι ὥστε ὅλες νὰ σκοπεύουν στὸν ἓνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ πού ἀναφέρθηκε.

Ἔτσι, εἴτε δίδουμε μαρτυρία στὴν ἱεραποστολή, στὸ κήρυγμα, στὴν κατήχηση, στὴ διδασκαλία: εἴτε συναγόμαστε γιὰ νὰ λατρεύσουμε τὸ Θεὸ φιλοκάλως καὶ νὰ ἀγιασθοῦμε στὰ ἱερὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, στὶς ἱερὲς ἀκολουθίες καὶ ἱεροπραξίες καὶ στὸ κατ' ἐξοχὴν Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας στὰ πλαίσια τῆς θείας Λειτουργίας: εἴτε κοινωνοῦμε καὶ ἐπικοινωνοῦμε μεμονωμένα ἢ σὲ μικρὲς καὶ μεγαλύτερες ὁμάδες: εἴτε διακονοῦμε ὑπηρετώντας τὸν ἄνθρωπο στὶς ἀνάγκες του (φτώχεια, ἀρρώστια, ξειντεία, ἀθλιότητα κοινωνικὴ καὶ ἀτομικὴ): φροντίδα μας εἶναι ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνέργειες νὰ δείξουν στὸν ἄνθρωπο τὴ θέση του, πού ἀνήκει καὶ πού εἶναι καλεσμένος νὰ εἰσέλθει. Δηλαδή, ἐνεργώντας κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ὀφείλουμε νὰ ἔχουμε συνείδηση τῆς ποιμαντικῆς διαστάσεώς του, δηλαδή, τί ἐξυπηρετεῖ καὶ πού σκοπεύει ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐνεργοῦμε.

Συχνά, όμως, παρεξηγούνται οι λειτουργίες αυτές από τους άσκούντες το ποιμαντικό έργο: υπερτονίζονται οι μὲν ἕναντι τῶν δέ. Για τὸν ἕνα πρωτεύον εἶναι τὸ κήρυγμα, ἡ ἱεραποστολή. Για τὸν ἄλλο τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶναι νὰ εἶσαι καλὸς λειτουργός. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν ὅτι σημασία ἔχουν τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ ὄχι ὁ τρόπος πὺ ἐπικοινωνεῖς μὲ τοὺς ἄλλους. Ὁ καθένας ἀναδεικνύει τὶς δικές του προτεραιότητες καὶ μάλιστα μὲ τρόπο αὐθαίρετο. Τί θὰ βοηθοῦσε ὥστε νὰ ἐπιτευχθεῖ ἀρμονικὰ ἡ ἐπιτέλεση τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας;

Ἡ ὀρχήστρα ὡς σχῆμα

Διάφορες εἰκόνες καὶ σχήματα ἔρχονται στὸ νοῦ. Ποιὰ θὰ ἦταν ἡ καλὴ εἰκόνα πὺ θὰ ἐξυπηρετοῦσε στὴν περίπτωση πὺ μᾶς ἀπασχολοῦσε; Μία διαφήμιση γιὰ δομικὰ ὑλικά, πὺ μεταξύ τῶν διαπληκτίζονται γιὰ τὸ ποῖο ἦταν τὸ καλύτερο στὴν οἰκοδομὴ μιᾶς κατοικίας καὶ πὺ χρησιμοποιοῦσε τὸ σχῆμα τῆς ὀρχήστρας μὲ τὰ διάφορα μουσικὰ ὄργανα, ἐνέπνευσε σέ μένα καὶ τοὺς συνεργάτες μου τὴ λύση.

Αὐθόρμητα μᾶς ἦρθε στὸ νοῦ ὁ 150^{ος} ψαλμός. Ἐκεῖ, ὅλα τὰ ὄργανα συντελοῦσαν καὶ καλοῦνταν νὰ αἰνέσουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ Τὸν δοξολογήσουν: ἡ σάλπιγγα, τὸ ψαλτήριον, ἡ κιθάρα, τὸ τύμπανον, τὰ ἔγχορδα καὶ τὰ πνευστά, τὰ εὔχηκα καὶ τὰ παταγωδῶς κροτοῦντα κύμβαλα καὶ μαζί μὲ αὐτὰ κάθε τι πὺ ἔχει ζωὴ καὶ ἀναπνέει (στίχοι 3-6).

Κάθε ὄργανο, λοιπὸν, ἔχει τὴ θέση του στὴν ὀρχήστρα: τὸ ἕνα δὲν παίρνει τὴ θέση τοῦ ἄλλου καὶ ὁ διευθυντὴς ὀρχήστρας βάνει τὸ καθένα στὴ θέση του ἂν τυχὸν θελήσει νὰ ὑπερβεῖ τὶς μουσικὲς ἀρμοδιότητες... Τὸ κάθε ἕνα, βιολί, βιόλα, ἄρπα, βιολοντσέλο μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει ὅτι εἶναι τὸ καλύτερο, τὸ πιὸ ἀναγκαῖο, αὐτὸ πὺ

πρέπει νὰ θεωρεῖται πρῶτο. Ὁ μαέστρος συντονίζει τὸ ὅλο μουσικὸ ἔργο καὶ περνάει, ὡς περάτης-πορθμεύς, τὴ μελωδία ἀπὸ τὸ ἕνα στὸ ἄλλο ὅσο καὶ μέχρις ἐκεῖ πὺ εἶναι ἀναγκαῖο ὥστε στὸ τέλος νὰ ἀποδώσουν ὅλα μαζί τὴ συμφωνία.

Ἄν παραστήσουμε τὴν ὀρχήστρα ἢ στὴν προκειμένη περίπτωση ἕνα κουαρτέτο ἐγχόρδων μὲ τὸ διευθυντὴ του καὶ ὡς ὄργανα τὶς ἐπὶ μέρους λειτουργίες τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, τὴ μαρτυρία, τὴ λατρεία, τὴ κοινωνία-ἐπικοινωνία καὶ τὴ διακονία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ἡ κάθε μία θὰ ἐπιμένει στὰ δικά της, ὁ διευθυντὴς θὰ τὶς δικαιώσῃ... στὸ τέλος καὶ θὰ τὶς ἀποστομώσει μὲ τὰ λόγια πὺ ἀκολουθοῦν:

-Ἐχετε ὅλες δίκιο! Τὸ ποιμαντικὸ ἔργο ἔχει πράγματι ὅλες αὐτὲς τὶς λειτουργίες: ἀρχίζουμε, λοιπὸν, ὅλοι μαζί:

«πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον ἀλληλούια».

Ὅπως διαπιστώνετε, καὶ οἱ λειτουργίες τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου θέλουν τό... σχῆμα τους. Νὰ εὐχηθοῦμε, τὰ σχήματα νὰ μὴ γίνουν προσχήματα ἀποφυγῆς τοῦ ἔργου. Ἡ κάθε «δοξαριά» ἄλλωστε συντελεῖ στὴ δοξολογία τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων πὺ ἐργάζονται τὸ ἀγαθόν. Μία ὡραία παρομοίωση συγχρόνου ποιητῆ παριστᾷ τὸν Θεὸ σὰν μία μεγάλη αἰώνια ἄρπα, πὺ τὸ ἐφήμερο χέρι τῶν ἀνθρώπων ξυπνάει τὶς μελωδίες Του.

*«Κύριε,
Εἶσαι ἡ μεγάλη αἰώνια, ἄρπα
κι εἶμαι τὸ ἐφήμερο χέρι
πὺ ξυπνάει τὶς μελωδιές σου»
(Γάσος Λειβαδίτης, Συνομιλίες)**

* (Παρατίθεται ἀπὸ τὸν Γεώργιο Σπανό, στὸ ἀφιέρωμα γιὰ τὸν ποιητὴ τοῦ περ. «Ὀδὸς Πανός», τχ. 140 Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 2008, σ. 36).

ΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ

ἢ κουαρτέτο ἐγχόρδων
(ὁ διευθυντὴς ὀρχήστρας: συντονιστὴς - πορθμεύς)

«Μία ποικιλία ἐνορχηστρωμένη ἀρμονικά»

Ἡ Ἑορτὴ τῆς Ἀγίας Σκέπης

Νικολάου Κ. Δρατσέλλα
Θεολόγου Μ.Θ.

Ο Ἡ ἐορτὴ τῆς Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ ὁποία ἀναγράφεται στὸ Μέγα Συναξαριστὴ τὴν 1η Ὀκτωβρίου, ἀλλὰ τιμᾶται στὶς 28 Ὀκτωβρίου γιὰ νὰ συμπίπτει μὲ τὴν Ἐθνικὴ Ἐπέτειο, ἀνήκει στὶς ἐορτὲς πρὸς τιμὴν τῶν θεομητορικῶν ἀμφίων, δηλαδή τῆς Τιμίας Ἐσθήτος καὶ τῆς Τιμίας Ζώνης καὶ ἔχει ὡς ὑπόθεση τὴν ἐμφάνιση τῆς Θεοτόκου στὸν Ναὸ τῶν Βλαχερνῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (βλ. Ράμφου Ἰω. «Σκέπης, Θεοτόκου Ἑορτὴ», ἄρθρον ἐν Θ.Η.Ε., τόμος 11ος, Ἀθῆναι 1967, στ. 218).

Σύμφωνα μὲ τὸν βίο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, τὸν ὁποῖο ἔγραψε ὁ Νικηφόρος ὁ πρεσβύτερος καὶ ἐπεξεργάστηκε ὁ Ἁγιολόγος Σέργιος, ἀρχιεπίσκοπος Βλαδιμήρου (βλ. Ράμφου Ἰω. ἔ.ἀ.), ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς καὶ ὁ συνοδὸς του Ἐπιφάνιος βρισκόνταν στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, ἐνῶ ἐτελεῖτο δοξολογία ὁλονύχτια (P.G. 11,848). Κατὰ τὴν τέταρτη ὥρα τῆς νύχτας ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας εἶδε μίαν γυναικείαν μορφήν καὶ δίπλα τὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο καὶ ἄλλους Ἁγίους ἐνδεδυμένους στὰ λευκά, οἱ ὁποῖοι ἀκολουθοῦσαν μὲ ὕμνωδιες καὶ ἄσματα πνευματικά. Ὄταν ἔφτασε κοντὰ στὸν ἄμβωνα, ρώτησε τὸν Ἐπιφάνιο: «Ὅρας τὴν Κυρίαν καὶ Δέσποιναν τοῦ κόσμου;» (P.G. 111,848). Καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἐπιφανίου ἦταν «Ναί, Πάτερ μου πνευματικέ» (P.G. 111,848).

Καὶ ἐνῶ αὐτοὶ ἔβλεπαν τὸ ὄραμα, ἡ Θεοτόκος, τῆς ὁποίας τὴν μορφήν ἐθεῶντο, προσευχόταν κλαίοντας. Μετὰ τὴν προσευχὴν τῆς, πλησίασε στὸ θυσιαστήριον καὶ δεόταν γιὰ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος βρισκόταν σὲ ἐκεῖνο τὸν ναό. Καὶ ὅταν τελείωσε τὴν δέησίν της, ἄφησε σὲ ὄλο τὸν λαὸ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς της, ἀφοῦ τὸ ἀπετύλιξε μὲ τὴν ὠραία σεμνότητα καὶ μὲ τὰ πανάχραντα χέρια της (P.G. 111,848-849). Ὁ ὅσιος Ἀνδρέας καὶ ὁ συνοδὸς του Ἐπιφάνιος ἔβλεπαν γιὰ πολλὴ ὥρα τὸ κάλυμμα

αὐτὸ πάνω ἀπὸ τὸν λαὸ νὰ ἀκτινοβολεῖ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ὅσο ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος βρισκόταν ἐκεῖ φαινόταν καὶ ἐκεῖνο. Ὄταν ἡ Θεοτόκος ἀναχώρησε, δὲν ξαναφάνηκε. Τὸ βέβαιο εἶναι ὅτι ἡ Παναγία ἔλαβε αὐτὸ τὸ κάλυμμα μαζί της, ἄφησε ὅμως τὴν χάριν τῆς σὲ ὅσους βρισκόνταν ἐκεῖ ((P.G. 111,849). Αὐτὰ τὰ εἶδε ὁ Ἐπιφάνιος μὲ τὴν μεσιτεία τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα. Διότι, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος εἶχε παρρησία πρὸς τὸν Θεό, τοῦ χαριζόταν ὡς δῶρο ἢ θέα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποκτοῦσε δόξα (P.G. 111,849).

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βλαδιμήρου Σέργιος ἀπέδειξε ὅτι «ἡ ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν ἐμφάνισις, ἐν ὁράματι, τῆς Θεομήτορος εἰς τὸν Ἅγιο Ἀνδρέα καὶ τὸν συνοδὸν τοῦ Ἐπιφανίου, ἐγένετο πιθανῶς κατὰ τὸ β' τέταρτον τοῦ Γ' αἰ., μικρὸν πρὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου (936)» (Ράμφου Σπ. Ἰω. ἔ.ἀ.).

Στὴν Ἑλλάδα στὶς 31 Ὀκτωβρίου 1952 σὲ Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τονίζεται: «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς εἰσηγουμένου, ὅπως ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀγομένη τῇ 1η Ὀκτωβρίου, συμπανηγυρίζεται τῇ 28ῃ αὐτοῦ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τελουμένην Ἐθνικὴν Ἑορτὴν, δεδομένου ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀνέκαθεν συνέδεσε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἐθνικὰ γεγονότα μετὰ θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐορταστικῶς ἀπέδωκε τὰ εὐχαριστήρια αὐτοῦ εἰς τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγόν, τὴν αἰείποτε προστατεύσασαν καὶ σωτηρίῳ σκέπη σκεπάσασαν τὸ εὐσεβὲς τῶν Ἑλλήνων Γένος» («Ἐκκλησία», ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀριθ. 20, 1 Νοεμβρίου 1952, σελ. 305).

Σύμφωνα μὲ τὸν π. Ἰω. Σπ. Ράμφο «τὴν Ἀκολουθίαν τῆς ἐορτῆς ταύτης ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου τῆς 28ης Ὀκτωβρίου συνέταξεν ὁ ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ Ὁρει

ὕμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιανανίτης» (Ράμφου Σπ. Ἰω., ἔ.ά., στ. 219). Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἀνωτέρω σημειωθεὶς συγγραφεὺς, «ἀνέκδοτοι Ἀκολουθίαι τῆς ἐορτῆς ὡς καὶ ὑπομνήματα, διηγήσεις καὶ ἐγκώμια εὗρηται εἰς κώδικας τῶν Ἀγίῳ Ὁρει μονῶν» (Ράμφου Σπ. Ἰω., ἔ.ά., στ. 219).

Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς δικαιολογεῖ τὴν καθιέρωση τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Σκέπης ὡς ἑξῆς: «Θυμώμαστε τὴν ἔνδοξη φανέρωση τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στίς Βλαχέρνες, τὴν ὁποία εἶδαν οἱ Ἅγιοι Ἀνδρέας καὶ Ἐπιφάνιος. Κατὰ τὴν ἐορτὴ εὐχαριστοῦμε τὴν προστάτιδά μας γιὰ τὴν τόση εὐσπλαχνία τῆς καὶ τὴν παρακαλοῦμε νὰ σκεπάξει πάντοτε ἐμᾶς, οἱ ὁποῖοι ζητοῦμε τὴν Σκέπη τῆς. Διότι χωρὶς τὴν Σκέπη καὶ Βοήθεια τῆς Θεοτόκου εἶναι ἀδύνατο νὰ ζοῦμε πάνω στὴν γῆ ἐμεῖς, οἱ ὁποῖοι παροργίζομε τὸν Θεό. Ἐπομένως ἂν δὲν προσευχόταν γιὰ μᾶς ἡ προστάτιδά μας, κανεὶς δὲν θὰ μᾶς λύτρωνε ἀπὸ τόσους κινδύνους, κανεὶς δὲν θὰ μᾶς διατηροῦσε ἐλεύθερους μέχρι σήμερα. Σὲ

κανένα ἄλλο πρόσωπο δὲν βρίσκομε σκέπη, γιὰ νὰ καταφύγομε, παρὰ μόνο στὴν Δέσποινα τοῦ κόσμου (πρβλ. Κ. Χρ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστὴς, Ἐκδοσις δευτέρα, Μὴν Ὀκτωβριος, Ἀθῆναι 1949, σελ. 21).

Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς καταλήγει τὸν λόγο του στὴν Ἁγία Σκέπη τῆς Θεοτόκου ὡς ἑξῆς: «Σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ Σκέπη σου ἢ Προστασία ἡμῶν, Παναγία Παρθένε· ἐν ταῖς πονηραῖς ἡμέραις σκέπασον ἡμᾶς. Πᾶσαι γὰρ αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς ἡμῶν πονηραὶ εἰσὶ, καὶ βλέπομεν ἐν αὐταῖς πονηρὰ καὶ πράττομεν ἐν αὐταῖς πονηρὰ, θησαυρίζοντες ἑαυτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέρα ὀργῆς. Ἄπασαι δὲ αἱ πονηραὶ ἐκεῖναι ἡμῶν ἡμέραι χρήζουσι τῆς σῆς, πανευσπλάγχχνου Σκέπης. Σκέπασον οὖν ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, μάλιστα δὲ ἐν τῇ δεινῇ ἡμέρα, ἐν ἣ ἡ ψυχὴ ἡμῶν μέλλει τοῦ σώματος χωρισθῆναι, πρόσθηθι ἡμῖν εἰς βοήθειαν, καὶ σκέπασον ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐναερίων πονηρῶν πνευμάτων· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρα τῆς κρίσεως σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ μυστικῇ σου Σκέπη, Ἀμήν» (Κ. Χρ. Δουκάκη, ἔ.ά.).

Ἡ Ἁγία Σκέπη.
Ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ
Ἁγίας Σκέπης
τῆς «Χριστιανικῆς
Ἐστίας» Πατρῶν.
Ἔργο τοῦ ἀγιογράφου
Γερβασίου.

Κήρυγμα καὶ Παράδοση (α')

Γεωργίου Π. Πατρώνου
Ὁμοσ. Καθηγητοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

πάντοτε ἐνδιαφέρουσα καὶ καρποφόρος
πρὸς πνευματικὴ οἰκοδομὴ ὄλων μας.

1. Θεία Λειτουργία καὶ Κήρυγμα

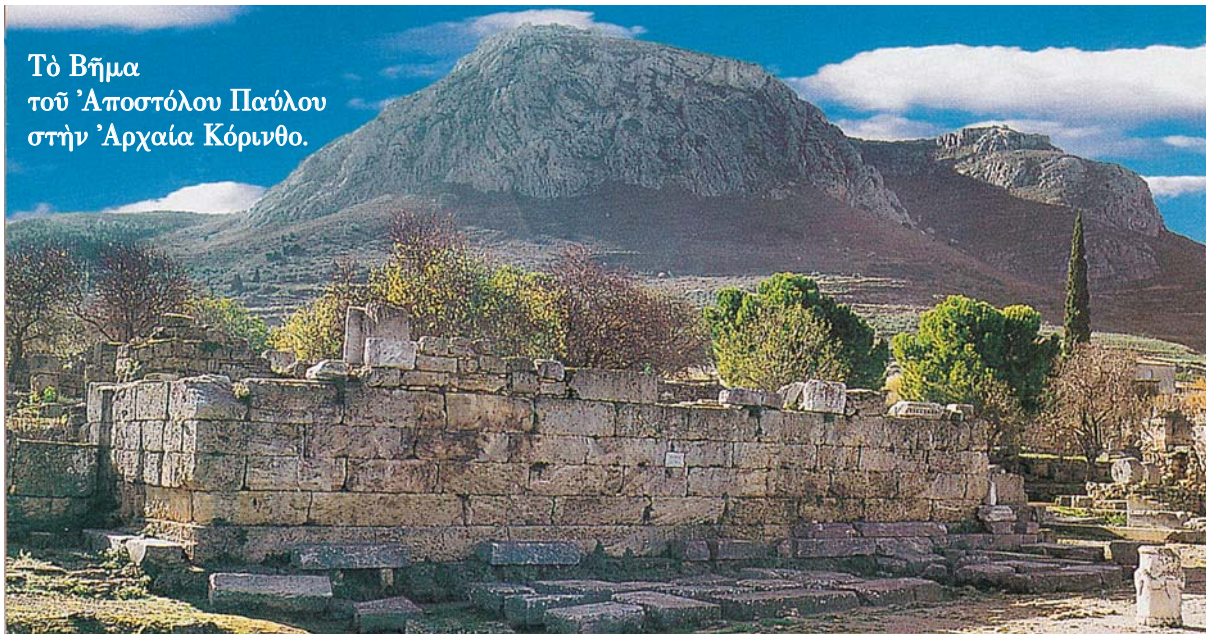
Ἡ θεία Λειτουργία μὲ τὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη τῶν πιστῶν ἀποτελεῖ τὸν φυσικὸ χῶρο ἀνάπτυξης τῆς κατήχησης καὶ τοῦ κηρύγματος κατὰ τὴν ποιμαντικὴ παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Ἐκτὸς τῆς λατρείας καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ θεολογικὸς λόγος παίρνει τὴν κοσμικὴ μορφή τῆς ὀμιλητικῆς καὶ τῆς θρησκευτικῆς παιδαγωγίας, ἀλλὰ δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ αὐτὸ πού ὀνομάζουμε κατηχητικὸ κήρυγμα, μὲ τὴν πνευματικὴ ἔννοια τῆς οἰκοδομῆς ψυχῶν καὶ τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας τῶν πιστῶν. Γίνεται πολιτιστικὸ γεγονός καὶ ἀπέχει πολὺ ἀπ' αὐτὸ πού θεωροῦμε ὡς λειτουργία σωτηριολογική. Ἡ θεία Λειτουργία εἶναι σημεῖο ἀναφορᾶς καὶ κέντρο τέλεσης κάθε λατρευτικῆς καὶ μυστηριακῆς πράξεως. Κέντρο καὶ ἄξονας στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας κατανοεῖται καὶ βιώνεται ὡς μυστήριό ζωῆς.

Στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη πραγματοποιεῖται τὸ ζητούμενο τῆς ἐνότητας τῶν πιστῶν. Ἦδη ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς «ἀρχιερατικῆς προσευχῆς» τοῦ Κυρίου, «*ἵνα [οἱ πάντες] ἐν ὧσιν*» (Ἰωάν. 17,21), ἡ Ἐκκλησία εὐχεται καὶ προσεύχεται λειτουργικὰ καὶ ἀδιαλλείπτως «*ὑπὲρ τῶν πάντων ἐνώσεως*». Ἐκεῖ, μὲ κέντρο ἀναφορᾶς τὸ εὐχαριστιακὸ γεγονός, οἱ κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων «*ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους*» (Ἀποκ. 5,9), γίνονται θεία κοινωνία, ἐνότητα συμφιλίωσης καὶ ἀδελφοποίησης πάντων ἡμῶν. Δὲν ὑπάρχει εὐθετότερος χρόνος καὶ καταλληλότερος χῶρος γιὰ κοινωνία τῶν πιστῶν ἀλλὰ καὶ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴ μετοχὴ ὄλων στὸ εὐχαριστιακὸ δεῖπνο, ὅπου καταλύονται οἱ πάσης φύσεως διακρίσεις καὶ ἀναιροῦνται ὅλα ἐκεῖνα τὰ διακριτικὰ στοιχεῖα πού φέρνουν τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἀντιπαραθέσεις καὶ ρήξεις. Τὸ πρῶτο ζητούμενο, λοιπόν, ἡ ἐνότητα.

Εἰσαγωγικὰ

Τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχω ἀσχοληθεῖ πῶς ἐντακτικὰ καὶ συστηματικὰ μὲ τὴ θεολογία τοῦ Ὁρθόδοξου κηρύγματος, ἰδιαίτερα στὴν πατερικὴ ἐρμηνευτικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, ὡς βασικοῦ συστατικοῦ στοιχείου τῆς ποιμαντικῆς καὶ κατηχητικῆς διακονίας. Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χριστόδουλος μὲ τίμησε καὶ αὐτὸς μὲ τὸ νὰ μοῦ ἀναθέσει τὴν εὐθύνη τῆς θεολογικῆς ἐρμηνείας τῶν Εὐαγγελικῶν καὶ Ἀποστολικῶν περικοπῶν σὲ εἰδικὸ κηρυγματικὸ σεμινάριο γιὰ ὄλους τοὺς θεολόγους ἱερεῖς καὶ ἱεροκήρυκες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μὲ ἀποτέλεσμα στὸ τέλος νὰ ἐκδοθεῖ καὶ ἓνα δίτομο θεολογικὸ κυριακοδρόμιο μὲ τίτλο *Θεολογία καὶ Κήρυγμα* (Ἀθήνα 2003, σελ. 670), ἀπὸ τίς ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐξάλλου, ἡ ἐμπειρία μου ἐπὶ πενήντα καὶ πλέον χρόνια στὸ κατηχητικὸ, κηρυγματικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου, εἴτε καὶ σὲ Μητροπόλεις εὐθύνης τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας, διαμόρφωσε μέσα μου τίς βασικὲς παραμέτρους τῆς παρέμβασης τῆς θεολογίας καὶ τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, ὅπως αὐτὴ παρουσιάστηκε στὴν μακραίωνα παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἔτσι, ἡ πρακτικὴ ἐμπειρία καὶ ἡ θεολογικὴ ἐνασχόληση μὲ τὸ θέμα, μοῦ δίνει τὴ δυνατότητα μιᾶς σύντομης σφαιρικῆς παρουσίας στὸ κείμενο αὐτὸ τῶν βασικῶν γνωρισμάτων τοῦ Ὁρθόδοξου κηρύγματος, ἐπ' ὠφελεία τῶν ἱεροκηρύκων, ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἡ ἀκρόαση τῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων κατὰ τίς διάφορες μορφές τῆς λατρείας νὰ ἀποβαίνει

Τὸ Βῆμα
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου
στὴν Ἀρχαία Κόρινθο.

Ἄλλὰ μὲ ἀναφορὰ στὴ θεία Λειτουργία καὶ στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη καταξιώνεται καὶ κάθε ποιμαντικὴ δραστηριότητα. Ἐὰν τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀναφέρεται ἄμεσα στὸ σωτηριολογικὸ γεγονός καὶ στὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν, τότε ἐκκοσμικεύεται ἢ κάθε πράξη τῆς Ἐκκλησίας καὶ χάνει τὴν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ πού εἶναι ἡ τελείωση καὶ θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ σημαίνει, πὼς ἡ κατῆχηση καὶ τὸ κήρυγμα μὲ τὴν παράλληλη ἀνάπτυξη τῆς θεολογίας, δηλαδή τὴν κατανόηση καὶ βίωση τῆς πίστεως καὶ τοῦ δόγματος, δὲν νοεῖται ἐκτὸς τοῦ λειτουργικοῦ καὶ εὐχαριστιακοῦ χώρου. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ κατηχητικὴ θεολογία καὶ ὁ κηρυγματικὸς λόγος πρέπει νὰ εἶναι κατ' οὐσίαν «λόγος λειτουργικὸς καὶ εὐχαριστιακός». Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἄλλο βασικὸ ζητούμενο τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότητας.

Γιὰ νὰ ἐπενεργήσῃ θετικὰ ἓνα κήρυγμα πρέπει νὰ λειτουργεῖται. Ὁ κήρυκας ἐὰν δὲν μετέχει καὶ δὲν κοινωνεῖ τοῦ σωτηριολογικοῦ γεγονότος τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, τότε ὁ κηρυγματικὸς του λόγος παραμένει ἀνεργὸς καὶ δὲν λειτουργεῖ. Κατὰ συνέπεια, τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν πιστῶν δὲν θὰ ἔρθουν ποτέ. Γιατί μὴν ξεχνᾶμε αὐτὸ πού εἶπε ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἀποτελεῖ τὸ βασικότερο κριτήριό τοῦ κηρύγματος, ὅτι ὁ Θεός «εὐδόκησε διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πι-

στεύοντας» (Α' Κορ. 1,21). Ἄρα τὸ κήρυγμα πρέπει νὰ εἶναι χαρισματικὸ, νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γιὰ νὰ εἶναι καὶ σωτηριολογικὸ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αὐτὸ πού πραγματοποιεῖται μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας, δηλαδή ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἐσχατολογικὴ δοξοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ συντελεῖται μὲ τὴν ἐκφορὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ καὶ κηρυγματικοῦ λόγου. Αὐτὸ πού τελεῖ ὁ ἱερέας λειτουργὸς ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης πρέπει νὰ τελεῖ ἀπ' Ἄμβωνος καὶ ὁ κήρυκας. Κατὰ συνέπεια, Ἁγία Τράπεζα καὶ Ἄμβωνος συνιστοῦν τοὺς δύο πῶλους λειτουργίας τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας. Ἐκεῖνο τὸ «σῶσαι τοὺς πιστεύοντας» ἀναφέρεται καὶ στὸ τελούμενο μυστήριό καὶ στὸ λειτουργικὸ εὐαγγελικὸ λόγο. Τὸ κήρυγμα, ἐπομένως, δὲν εἶναι δευτερεύον ἢ πολὺ περισσότερο διακοσμητικὸ τελετουργικὸ στοιχεῖο, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος τῆς θείας Λειτουργίας.

2. Τὸ κήρυγμα στὴν Ὁρθόδοξη παράδοση

Πολλοὶ ὀρθοδοξοφρονοῦντες σήμερα πιστοί, οἱ ὁποῖοι ἐμμένουν μάλιστα σὲ ἓναν τελετουργικὸ βυζαντινισμό μὲ μακρόσυρτες ψαλμωδίες τύπου “τεριρέμ” καὶ “νεενά”, ἀρνοῦνται ὅτι τὸ κήρυγμα μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς θείας Λειτουργίας καὶ δέχονται

ὅτι δὲν ἐκφράζει ὀρθόδοξη παράδοση ἀλλὰ εἶναι νεωτερικὸ ἐφεύρημα “προτεσταντικῆς προέλευσης”. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο γίνεται προσπάθεια μείωσης τῆς ἀξίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ κηρύγματος καὶ κατ’ ἐπέκτασιν τῆς λειτουργικῆς σπουδαιότητος τοῦ εὐαγγελικοῦ ἐρμηνευτικοῦ ἔργου. Ὅταν, μάλιστα, ὁ κήρυκας εἶτε λαϊκὸς εἶτε κληρικὸς δὲν ἀνήκει στὸ διοικητικὸ καὶ τελετουργικὸ προσωπικὸ τῆς ἐνορίας, θεωρεῖται “ξένο σῶμα” καὶ κατὰ συνέπεια ὁ λόγος του μπορεῖ νὰ ἀπευθύνεται «εἰς ὧτα μὴ ἀκούοντων» (πρβλ. *Ρωμ.* 11,8).

Ἡ ἀρνητικὴ αὐτὴ θεώρηση τοῦ κηρύγματος ἔχει ἀναμφισβήτητα ἱστορικὰ αἷτια. Ὅφειλεται σὲ ἔλλειψη, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες λόγῳ Τουρκοκρατίας, ὀρθόδοξης θρησκευτικῆς παιδείας καὶ βαθιάς θεολογικῆς γνώσης. Στὶς Ὁρθόδοξες χώρες καὶ στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἄμβωνας ἐσίγησε ἐπὶ μακρόν. Καὶ ὅταν μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἄρχισε νὰ ἀκούγεται καὶ πάλι τὸ κήρυγμα ἀπ’ Ἄμβωνος, ἡ θέα αὐτῆ τοῦ κήρυκα, λόγιου ἀνδρα, νὰ ἀναπτύσσει σὲ γλώσσα καθομιλουμένη καὶ ὄχι λειτουργικὴ θεολογικὴς ἰδέες καὶ ἐννοιες, ἦταν ἓνα πραγματικὸ ξάφνιασμα. Καὶ ὅταν ἀκόμη διαπιστώθηκε πὼς ὅλοι αὐτοὶ οἱ λόγιοι κήρυκες ἦσαν πεπαιδευμένοι στὴν Ἑσπερία καὶ μὲ τὴν ἀπελευθέρωση ἐπανῆλθαν εἰς τὰ καθ’ ἡμᾶς, τὸ κήρυγμά τους θεωρήθηκε ξενόφερτο καὶ στοιχεῖο δυτικῆς θρησκευτικῆς παράδοσης.

Πράγματι στὴ Δύση, κεντρικὸ γεγονὸς στὸν ὅλο κύκλο τῆς λατρείας δὲν εἶναι ἡ θεία Εὐχαριστία καὶ ἡ σωτηριολογικὴ προοπτικὴ τοῦ μυστηρίου, ἀλλὰ τὸ κήρυγμα μὲ τὴν ἐννοια τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς θεολογικῆς παιδείας, ποὺ σημαίνει ὅτι τὸ κήρυγμα στοχεύει σὲ καθαρὰ ἠθικιστικοὺς καὶ πολιτιστικοὺς καρπούς. Εἶναι ἰδιαίτερα ἐνδεικτικὴ ἡ ὀνομασία καὶ ἡ θεσμοθέτηση τῆς θρησκευτικῆς κατήχησης καὶ ἀγωγῆς στὸν προτεσταντικὸ κόσμον μὲ τὸν θεσμό τῶν “Sunday Schools”, δηλαδή τῶν γνωστῶν καθιδρυμάτων παιδευτικῆς ἀγωγῆς καὶ θρησκευτικῆς παιδείας.

Στὴν Ὁρθοδοξία δὲν νοεῖται κήρυγμα καὶ κατήχηση, πνευματικὴ καθοδήγηση τῶν πιστῶν καὶ θεολογικὴ ἀνάπτυξη τῶν δογμάτων ἐκτὸς τῶν διαφόρων μορφῶν λατρείας καὶ κυρίως μακρὰν τοῦ σωτηριολογικοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὅλα ἔχουν μιὰν ἄμε-

ση εὐχαριστιακὴ ἀναφορά. Κριτήριον δὲν εἶναι ἡ θρησκευτικὴ παιδεία, ἀλλὰ ὁ ἁγιασμός μὲ τὴ σύνδεση τῶν πιστῶν μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ κυρίως μὲ τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Τὸ κήρυγμα καὶ ἡ κατήχηση ἀποτελοῦν τὸ προπαρασκευαστικὸ στάδιον ὄχι γιὰ μίαν ἀπλή ἐνημέρωση καὶ θεολογικὴ πληροφορία, ἀλλὰ γιὰ μετάνοια καὶ ἐπιστροφή στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξιν προκειμένου νὰ μετᾶσχει κανεὶς στὸ μέγα δεῖπνον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ διαφορετικὴ διάταξις τῶν θέσεων ἢ καθισμάτων στοὺς καθεδρικοὺς ναοὺς τῆς Δύσεως καὶ στοὺς δικούς μας ναοὺς ἢ τοποθέτηση τῶν θέσεων ἢ στασιδίων. Ἐκεῖ βρίσκονται σὲ παράταξιν ἢ μίαν σειρὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλην, σὲ μορφὴ σχολικῆς τάξεως, χωρὶς ὀπτικὴ καὶ κατὰ πρόσωπον ἐπικοινωνία ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον, ἐνῶ στοὺς δικούς μας λατρευτικοὺς χώρους τὰ στασίδια εἶναι τὸ ἓνα κατ’ ἀντίκρου τοῦ ἄλλου ποὺ δηλώνει κατὰ πρόσωπον κοινωνία τῶν πιστῶν. Καὶ οἱ πιστοὶ κοινωνοῦν καὶ διαλέγονται μὲ τὸν Θεὸ μόνον διὰ μέσου τοῦ “πλησίον”, διὰ μέσου αὐτοῦ ποὺ εἶναι ἀπέναντί του καὶ τὸν ἀποδέχονται ἐν ἀγάπῃ.

Ἐδῶ ἀκριβῶς χρειάζεται μίαν σαφῆς διευκρίνισιν. Ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς ἀπολυτοποίησης τοῦ παιδευτικοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτήρα τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατήχησης στὴ Δύση μέχρι τὴ μείωσιν τῆς θεολογικῆς σημασίας καὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς πνευματικῆς λειτουργικότητος τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου ἀπὸ πολλοὺς ἀπὸ ἐμᾶς ὑπάρχει ἀσφαλῶς τεράστια ἀπόστασις. Χωρὶς κανένα ἐνδοιασμό θὰ εἴμαστε ἀπόλυτα θετικοὶ στὴ χρῆσιν τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατήχησης κι ἐμεῖς στὸν Ὁρθόδοξον ἄνθρωπον, ἀλλὰ πάντοτε σὲ ἄμεση λειτουργικὴ σχέση μὲ τὴν θεία Λειτουργία καὶ τὸ σωτηριολογικὸν γεγονός τῆς θείας Εὐχαριστίας. Κήρυγμα καὶ κατήχηση δὲν σημαίνει ἐκκοσμικέσις τοῦ Ὁρθόδοξου λειτουργικοῦ ἤθους. Ἐκκοσμικέσις εἶναι ἡ θρησκευτικὴ τελετουργικὴ τυπολατρεία καὶ ἡ στέρησις τῶν πιστῶν ἀπὸ τὸν ζῶντα εὐαγγελικὸν λόγον καὶ τὰ ἀποστολικά μηνύματα τῶν πρώτων κηρύκων τῆς πίστεώς μας ποὺ ἀπεστάλησαν ἀπὸ τὸν Κύριον «κηρύσσειν» καὶ «διδάσκειν» (Ματθ. 11,1 πρλ.) εἰς «ἅπαντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς» (28,19 πρλ.).

Πρωτ. Πήτερ Γκίλκουϊστ

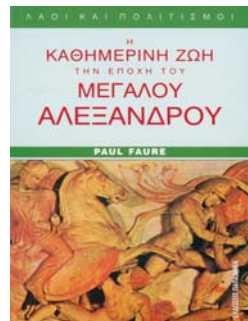
**Καλώς ήλθατε
στο σπίτι σας...**

**Μτφρ. Ί. Ροηλίδης
'Ακρίτας 2008.**

«Ανακαλύπτοντας την αρχαία χριστιανική πίστη», είναι ο υπότιτλος του βιβλίου στο οποίο ο συγγραφέας πραγματεύεται με ειλικρίνεια και σαφήνεια το χρονικό τής απόφασης για μεταστροφή στην Όρ-

θοδοξία χιλιάδων Ευαγγελικών μαζί με τους κληρικούς των ένοριών τους. Το συγκινητικό όσο και διδακτικό άλμα τους, που αποτολμήθηκε χωρίς να υπολογισθεί το κόστος στις καθημερινές ανάγκες αλλά και στις διαπροσωπικές σχέσεις δεν είναι μόνο ένα «περιστατικό» στην ιστορία των θρησκειών αλλά και ένα οδοιπορικό στην αναζήτηση τής αλήθειας όχι μόνο από τους ίδιους αλλά κάθε, ένδεχομένως, ορθόδοξο που έγκλωβίζεται στον έαυτό του από κενοδοξία. Ο συγγραφέας, πρώην Προτεστάντης, διακεκριμένο μέλος τής οργάνωσης «Σταυροφορία για το Χριστό στις Πανεπιστημιούπολεις» προσήλθε με πολλούς άλλους τής ίδιας οργάνωσης το 1987 στην Όρθοδοξία και στην Άρχιεπισκοπή Άντιοχείας τής Β. Άμερικης. Η προσεγμένη μετάφραση βοηθεί στην μελέτη ενός κειμένου που αποτελεί μαρτυρία ότι ή Όρθοδοξία είναι ένα «θέμα» που δεν μπορεί κανείς να παραθεωρεί για χάρη τής έκκοσμίκευσης, άφου ή αλήθεια και ή χάρη τής αενάως χαρίζει ουσιαστικές λύσεις στην πνευματική ζωή των ανθρώπων ανεξάρτητα από έθνη και έποχές.

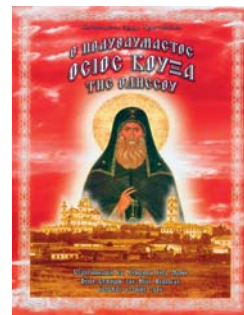

Paul Faure
**Η καθημερινή ζωή
στην εποχή
του Μ. Άλεξάνδρου.**

**Μτφρ. Γ. Άγγέλου
Παπαδήμας 2008.**

Γνωστή ή σειρά αυτή, που μεταφράζεται από τά γαλλικά στις έκδόσεις Παπαδήμα και προσφέρει ωραιότατες περιγραφές κόσμων και έποχων, με πλούσια στοιχεία δοσμένα με έπιστημονικό

άλλα και προσιτό και στον άπλο άναγνώστη τρόπο. Στην ξένη σειρά κυκλοφορήθηκαν την τελευταία δεκαετία και δύο πρωτότυπα βιβλία του Ί. Μ. Χατζηφώτη: «Η καθημερινή ζωή στο Άγιον Όρος» και «Η καθημερινή ζωή στην Τουρκοκρατία» που γνώρισαν άλλεπάλληλες έκδόσεις. Γνωστός και ο Paul Faure και από πολλές άλλες μελέτες του για τον αρχαίο έλληνικό κόσμο, δίνει με έναν έπικό τρόπο την μεγαλειώδη αλλά και τραγική πορεία του Μεγαλέξανδρου και αναζητώντας στοιχεία παντού παρασύρει τον άναγνώστη σε διαδρομές πάνω κάτω γνωστές, που όμως τον έλκύουν να μη σταματήσει το διάβασμα ως την τελευταία σελίδα, άφου του προσφέρει πολλές άκόμα γνώσεις συνθέτοντας κεφάλαια για την καθημερινή ζωή στην έποχή εκείνη που έξηγοϋν και φωτίζουν άγνωστες για πολλούς ιστορικές πτυχές.

**Καθαγιασμένος Άρχιμ.
Χριστοδοϋλου**

**Ό Πολυθαύμαστος
Όσιος Κούξα
τής Όδησσού.**

Κάλαμος Άττικής 2006.

Γραμμένο σε γλώσσα γλαφυρή και ρέουσα ο σεβάσμιος Γέροντας τής Ί. Μονής του Καλάμου διηγείται το βίο, τις ταλαιπωρίες, τις έξοριες, τις έκτοπίσεις, την όσιακή τελευτή και τά άμέτρητα θαύματα μιās από τις μεγάλες μορφές του στερεώματος τής ρωσικής Έκκλησίας, του νεοφανούς Άγίου Κούξα τής Όδησσού, που γεννήθηκε το 1875 στο χωριό Άρμπουζινκα τής Χερσώνας και κοιμήθηκε όσιακά την παραμονή των Χριστουγέννων του 1969. Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας ο Άγιος Κούξα ανήκει στη χορεία των Ρώσων χαρισματικών Όσίων, οι όποιοι κατά τά τελευταία χρόνια, με την άφοσίωσή τους στην διακονία του Θεού και του λαού αποτέλεσαν ευαγγελικό υπόδειγμα αγάπης, ύπομονης και συμπόνιας. Το βιβλίο προσφέρει ιστορική γνώση παράλληλα με «ψηλάφηση πολλών θαυμαστών γεγονότων και σημείων τής παρουσίας του παντοδύναμου Θεού», όπως σημειώνει ο Μακ. Πατριάρχης Άλεξανδρείας κ. Θεόδωρος, που χρημάτισε Έξαρχος του Πατριαρχείου στην Όδησσό και προλογίζει την έκδοση.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἐκδόσεις

Διονυσίου Ἀνατολικιώτου, ἐπιμελητοῦ τῶν Διπτύχων

1. Ἀποτελοῦν δυστυχῶς παλαιὰ «παράδοση» στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἐκδόσεις, λειτουργικὲς ἢ ποιμαντικὲς ἢ ἐπιστημονικὲς καὶ ἄλλες, τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη. Ἀπὸ τὰ πιὸ παλαιὰ καὶ πιὸ συνηθισμένα εἶναι τὰ «χερουβείμ» καὶ τὰ «σεραφείμ» ἀντὶ τῶν ὀρθῶν μέ -ίμ (χερουβίμ, σεραφίμ). Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πολλὰ λάθη, πού δυσκολεύεται κανεὶς νὰ τὰ δικαιολογήσῃ, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι ὅταν διαβάζῃ σὲ λειτουργικὰ ἢ μουσικὰ βιβλία ἢ σὲ τυπικὰ περὶ «τοῦ βαρέως (!) ἤχου» καὶ ἄλλα ὅμοια. Θὰ πρέπει νὰ συμβουλευώμαστε ποῦ καὶ ποῦ μιὰ ὅποιαδήποτε γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας ἢ τῆς καθαρηνούσης ἢ ἀκόμη καὶ τῆς δημοτικῆς, γιὰ νὰ δοῦμε ὅτι τὰ τριτόκλιτα **ἐπίθετα** σὲ -υς σχηματίζουν τὴν γενικὴ τους σὲ -εος· ὁ εὐθύς - τοῦ εὐθέος, ὁ βαρὺς - τοῦ βαρέος, ὁ ταχύς - τοῦ ταχέος, ὁ βραδύς - τοῦ βραδέος, ὁ ἡμίσις - τοῦ ἡμίσειος, ὁ δίπηχυς - τοῦ διπήχεος καὶ λοιπὰ. Σὲ -έως σχηματίζονται τὰ **ἐπιρρήματα** τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων· εὐθέως ὡς ἤκουσε - βαρέως φέρω - ταχέως γράφω - σπεῦδε βραδέως.

2. Ἡ λέξη «ζωήρυτος» συναντᾶται σὲ κάποια ἀπολυτικά, μεγαλυνάρια καὶ ἄλλους ὕμνους. Σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς ἐκδόσεις γράφεται μὲ διπλὸ ρ. Ὅμως ὁ σχετικὸς κανόνας τῆς γραμματικῆς λέει ὅτι τὸ ἀρκτικό ρ διπλασιάζεται μόνο σὲ σύνθεση μὲ λέξεις πού λήγουν σὲ βραχὺ φωνῆεν (ἀπορρίπτω, καλλίρροος, ἑλληνορρωμαϊκός, ἀντίρριον), ἐνῶ ὕστερα ἀπὸ μακρὸ φωνῆεν δὲν διπλασιάζεται (ἀείρυτος, ἀείροος, εὐρωστος, ζωήρυτος, ἐσωράχιον).

3. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς τοῦ ἑξαψάλμου τοῦ ὄρθρου εἶναι ὁ 87ος (πζ'): «Κύριε ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐναντίον σου». Ὁ στίχος 15 τοῦ ψαλμοῦ ἔχει: «Ἰνατί, Κύριε, ἀπωθῆ τὴν ψυχὴν μου, ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;». Οἱ νεώτερες ὅμως ἐκδόσεις ἀντὶ τοῦ «ἀπωθῆ» γράφουν «ἀπωθεῖς». Τὸ ὀρθὸν βεβαίως εἶναι ἡ παλαιὰ γραφὴ «ἀπωθῆ», διότι τὸ ρῆμα ἐδῶ εἶναι μέσης φωνῆς ἀπωθοῦμαι μὲ ἐνεργητικὴ σημα-

σία. Τὸ ἀπωθῶ σημαίνει ὠθῶ μακριά, ἀποδιώκω, ἀλλὰ στὴν μέση φωνῆ ἀποκτᾶ ἀρνητικὴν χροιά: ἀπωθοῦμαι = ἀπορρίπτω, ἀπαξιῶ, περιφρονῶ.

4. Στὸν ὄρθρο ὅταν ψάλλεται ὁ 50ός (ν') ψαλμός «Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου» πολλοὶ ψάλτες συνηθίζουν νὰ προσθέτουν (ἐκ παραδόσεως) στὴν ἀρχὴ τοῦ πρώτου στίχου τὴν προσφώνηση «Ἐλεῆμον», ὅποτε ὁ πρῶτος στίχος γίνεται: «Ἐλεῆμον, ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου...». Αὐτὸ τὸ «ἐλεῆμον» γράφεται μὲ ο καὶ ὄχι μὲ ω, ὅπως τὸ βλέπουμε συχνά, διότι πρόκειται περὶ κλητικῆς πτώσεως «ὦ ἐλεῆμον». Μὲ ω γράφεται ἡ ὀνομαστικὴ «ὁ ἐλεῆμων». Τὸ ἴδιο λάθος γίνεται καὶ στὰ πεντηκοστάρια τροπάρια: τὸ σωστό εἶναι «Ταῖς τῶν ἀποστόλων πρεσβείαις, ἐλεῆμον...».

5. Συχνὰ ἐπίσης βλέπομε τὶς λέξεις Βέροια καὶ Ρωσία μὲ διπλᾶ ρ καὶ σ ἀντιστοίχως. Ἡ ἐλληνικώτατη λέξις Βέροια ἔχει τὴν ἴδια ρίζα μὲ τὸ ρῆμα φέρω. Τὸ ὄνομα εἶναι Φέροια, ἀλλὰ στὴν ἀρχαία μακεδονικὴ διάλεκτο τὸ ἀρχικὸ Φ συνήθως προφερόταν Β, ἔτσι ἔχομε τοὺς τύπους Φίλιππος - Βίλιππος καὶ Φέροια - Βέροια. Ἡ Ρωσία εἶναι ἡ χώρα τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου λαοῦ πού ὀνομάζεται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη Ρῶς (Ἰεζεκιήλ 38,2-3· 39,1). Ὅπως ἡ χώρα τῶν Γαλατῶν ὀνομάζεται Γαλατία, ὁμοίως καὶ ἡ χώρα τῶν Ρῶς λέγεται Ρωσία. Ἐπειδὴ στὴν λατινικὴ τὸ ἕνα σ (s) προφέρεται ζ, ἀναγκάζονται οἱ ξένοι λαοὶ νὰ γράφουν διπλὸ ss, γιὰ νὰ διαβάζουν σωστὰ σ. Πάντως γιὰ τὴν ἐλληνικὴ γραφὴ καὶ γλῶσσα τὰ διπλὰ γράμματα σ' αὐτὰ τὰ δύο τοπωνύμια δὲν ἔχουν θέση.

6. Ὁ ὀδοστρωτήρας τοῦ μονοτονικοῦ -ῆ καλ-λίτερα ἢ «ἀγγλοποίηση» τῆς ἐλληνικῆς-ἐκτὸς τῶν ἄλλων κακῶν ἐπιφέρει καὶ αὐξησὴ τῶν ἀνορθογραφιῶν. Ὅποιος ἀπὸ τοὺς νεώτε-ρους δὲν ξέρει πολυτονικό (καὶ εἶναι ἐλαχιστό-τατοι αὐτοὶ πού ξέρουν) δὲν μπορεῖ διαβά-

ζοντας μονοτονικό κείμενο να βρῆ τὴν τουικότητα καὶ τὸν ρυθμὸ τῆς προφορικῆς ὁμιλίας. Αὐτὸ ἔχει ὡς συνέπεια τὴν πληθωριστικὴ χρῆση τῶν σημείων στίξεως καὶ κυρίως τοῦ κόμματος. Ἔχουν γεμίσει τὰ βιβλία καὶ οἱ ἐφημερίδες μὲ περιττὰ καὶ ἀνώφελα κόμματα, καὶ ἔχει γυρίσει ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ 100 χρόνια πίσω (ἐννοῶ μόνο ὡς πρὸς τὴν στίξη). Μετὰ τὴν εἰσβολὴ μάλιστα τοῦ αὐτόματου διορθωτοῦ τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν οἱ ἄνθρωποι διορθωτῆς τῶν μονοτονικῶν κειμένων ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὸ νὰ προσθέτουν ἢ νὰ ἀφαιροῦν κόμματα. Ἔτσι ὅπου βλέπουν τὰ ἐπιρρήματα *λοιπὸν, ὅμως, βεβαίως, πιθανόν, ἐξάλλου* καὶ ἄλλα σπεύδουν μὲ θρησκευτικὴ

εὐλάβεια νὰ τὰ περιφράξουν ἀνάμεσα σὲ κόμματα, λές καὶ εἶναι κλητικὲς πτώσεις ὀνομάτων. Ὅμως τὸ *ἐπιρρημα*, ὅπως δηλώνει καὶ τὸ ὄνομά του, προσδιορίζει τὸ ρῆμα, προστίθεται σ' αὐτό, καὶ τὸ χαρακτηρίζει. Ἐπομένως τὰ ἐπιρρήματα δὲν χωρίζονται μὲ κόμματα. Γιὰ παράδειγμα τὸ νεοελληνικὸ ἐπιρρημα *λοιπὸν* εἶναι ἀντίστοιχο μὲ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ *οὖν*. Ποτὲ στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ κείμενα τὸ *οὖν* δὲν μπαίνει ἀνάμεσα σὲ κόμματα· τὸ ἴδιο πρέπει νὰ συμβαίνει μὲ τὸ *λοιπὸν* καὶ μὲ τὰ ἄλλα ἐπιρρήματα. Δυστυχῶς αὐτὴ ἡ κακὴ συνήθεια τῶν πληθωριστικῶν σημείων στίξεως εἰσχωρεῖ ἐντελῶς ἀδικαιολόγητα καὶ στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἐκδόσεις μὲ πολυτονικὴ γραφὴ.

«Εὐσπλαχνίαν πρὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν» διακηρύττει καὶ συμβουλεῖ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης ὁ ὁποῖος, ὅπως χαρακτηριστικὰ γράφει, αἰσθανόταν λύπη ἐάν, ἔστω καὶ ἀθέλητα, ἐβλαπτε ἀκόμη καὶ τὸ πιὸ ἀσήμαντο γιὰ τὸν ἄνθρωπο εἶδος τῆς Δημιουργίας.

Ἡ ζωοφιλία καὶ ὁ σεβασμὸς στὴν κτίση ἀποτέλεσαν προσφάτως θέμα βιβλίου τοῦ Γέροντος Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως Διονυσίου μὲ γενικὸ τίτλο «Ζωοφιλία». Στὸ ἐν λόγω ἔργο μὲ διαυγὴ καὶ εὐσύνοπτο τρόπο περιγράφεται μεταξὺ ἄλλων ἡ ζωοφιλικὴ δραστηριότητα στὴν Ἑλλάδα, ἡ χριστιανικὴ καὶ θρησκευτολογικὴ θεώρηση τοῦ θέματος, οἱ ἱστορικὲς του καταβολές καὶ οἱ κοινωνικὲς του προεκτάσεις.

Μὲ ἀφορμὴ τὸ ἔργο αὐτό –ἀλλὰ καὶ τὴν Ἡμέρα τῶν Ζῶων στὶς 4 τοῦ μηνός– ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ ἡ ἔκφραση ὀρισμένων σκέψεων καὶ προβληματισμῶν. Ἔχει λεχθεῖ προσφυῶς ὅτι τὸ ἐπίπεδο πολιτισμοῦ μιᾶς κοινωνίας κρίνεται καὶ ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ της πρὸς τὰ ζῶα. Σήμερα ἡ ζωοφιλία ἐντάσσεται στὸ γενικότερο πλαίσιο τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ περιβάλλον.

Παραμένοντας στὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ ζωικὸ βασίλειο μποροῦμε νὰ διακρίνουμε ὀρισμένα ἀπὸ τὰ ζητήματα ποὺ προκύπτουν καὶ ἀπασχολοῦν τὴν δημοσιότητα. Καταρχὰς ἔχουμε τὴν ὀργανωμένη

ζωοφιλικὴ δραστηριότητα, τὰ κατοικίδια ζῶα –γύρω ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσεται ἓνας ὀλόκληρος οικονομικὸς κλάδος– καί, τελευταῖα, τὸ ἐμπόριο ἄγριων ζῶων τὸ ὁποῖο συνδέεται μὲ τὴν ἐπαπειλούμενη ἐξαφάνιση εἰδῶν τῆς χλωρίδας καὶ πανίδας λόγω τῶν ἀνθρώπινων δραστηριοτήτων.

Ἡ ζωοφιλία πρέπει νὰ ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὴν κτηνοτροφία καὶ πρέπει νὰ ἐξεταστῆ μὲ πολλὴ προσοχὴ ἢ σκοπιμότητα καὶ ἡ συχνότητα τῆς χρησιμοποίησης ζῶων γιὰ ἰατρικὰ πειράματα. Ἐνα ἄλλο ζήτημα ἀφορᾷ στὸ κυνήγι καὶ τὸ ρόλο ποὺ αὐτὸ διαδραματίζει στὸν σύγχρονο τρόπο ζωῆς.

Στὴν περίπτωσή τῶν κατοικίδιων ζῶων ἀξίζει νὰ σημειωθοῦν οἱ εὐμενεῖς ψυχολογικὲς ἐπιπτώσεις γιὰ τοὺς φιλόζωους καὶ ἰδιαίτερα τὰ παιδιά, τοὺς ἡλικιωμένους, τὰ μοναχικὰ ἄτομα. Πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅμως ὅτι ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ ζῶα πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὸ ἐπίπεδο ποὺ περιγράψαμε καὶ νὰ ἀνάγεται στὴν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ μιμηθεῖ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν κτίση. Ἡ ἀντιδιαστολὴ αὐτὴ γίνεται διότι ἐνίοτε ὁ ἄνθρωπος παραιτεῖται ἀπὸ τὴν σχέση του πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸ Θεὸ καὶ βρίσκει καταφύγιο στὰ ζῶα, κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελεῖ ἀποκλειστικὴ του ἐπιλογή.

Γιώργος Ἀθ. Τσοῦτσος

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΕΝΑΣ λαϊκός θεολόγος χοροστατεί σήμερα στον προβληματισμό μας. Και μᾶς οδηγεί σέ ταπείνωση και αὐτοκριτική.

«Ἀγαπητέ π. Βασίλειε,

Ἄφου σᾶς συγχαρῶ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ ἀρθρογραφία σας στὸν ΕΦΗΜΕΡΙΟ θὰ ἤθελα νὰ καταθέσω καὶ ἐγὼ ὡς λαϊκός θεολόγος κάποιες σκέψεις μου ἐπὶ τῶν θεμάτων πὺν πραγματεύεστε.

Πρὶν μερικὲς μέρες παρευρέθην σέ γάμο συγγενικοῦ μου προσώπου σέ κάποιον ναὸ μιᾶς Μητροπόλης τῆς Ἀττικῆς. Τὸ βράδυ ἐκεῖνο

ντας προφανῶς ὅτι ἔτσι θὰ τοὺς προσεγγίσει περισσότερο. Ὁ ἐκτελῶν χρέη ἱεροψάλτου στεκόταν στὸ ἀναλόγιο μὲ τὰ χέρια στὴ μέση νομίζοντας ὅτι ἐκτελεῖ πάρεργον ἢ ἀγγαρεία ἢ ὅποια ἔπρεπε νὰ τελειώσει τὸ συντομότερο. Σάββατο βράδυ ἦταν ἄλλωστε.

Καὶ τέλος ὁ λαός. Ἐνας λαός πὺν θύμιζε μᾶλλον ὄχλο καὶ ἔδινε τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ ναός τοῦ Θεοῦ μεταβάλλεται σέ καφενεῖο. Ἡ περίσταση τοῦ γάμου ἔδινε βλέπετε τὴν ἀφορμὴ γιὰ ἐπανασύνδεση προσώπων καὶ κουβεντούλα. Τὴν ὥρα τῆς ἀνάγνωσης τοῦ Ἀποστόλου ὄλοι ἦταν στραμμένοι στὰ πόδια τῶν νεοτύμων. Θὰ τὸν πατήσει; δὲν θὰ τὸν πατήσει;

Ἦσπου στὸ ἄκουσμα τοῦ «συνθήματος» ἢ κίνηση ἔγινε καὶ ἓνα ἀπερίγραπτο ἐπιφώνημα ἐκπληξης, θαυμασμοῦ καὶ ἀστειότητος πλημμύρισε τὸν τόσο κενὸ ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Παύλου χῶρο.

Γύρισα στὸ σπῆτι ἀπορημένος ἀναζητώντας τις εὐθύνες γιὰ αὐτὴν τὴν κατάντια. Εὐθύνες πὺν βαρύνουν ὄλους μας. Ἀναρωτήθηκα γιὰτί ὁ λαός μας ἤδη στὶς ἀρχές τοῦ 21ου αἰῶνα συμπεριφέρεται ὅπως τοὺς προηγούμενους αἰῶνες τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀμάθειας. Γιὰτί δὲν κατανοεῖ πὺν βρίσκεται, τί συντελεῖται ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἐντὸς τοῦ ναοῦ.

Γιὰτί οἱ ἀποστολικοὶ λόγοι μένουν ἄγνωστοι σέ ὄλους, γιὰτί δὲν κατανοεῖται τὸ βάθος τῆς οὐσίας τοῦ γάμου ὡς ἐν Χριστῷ συζυγίας προσώπων καὶ γιὰτί ἡ παρομοίωση τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης μεταξύ ἀνδρός - γυναικὸς καὶ Χριστοῦ - Ἐκκλησίας παραμένει ὄχι μόνο ἀκατανόητη ἀλλὰ καλυπτόμενη πίσω ἀπὸ λαϊκισμούς καὶ ἀνοησίες οὔτε κᾶν ἀκούγεται. Γιὰτί δὲν γίνεται ἐπιτέλους κατανοητὸ ὅτι «ὁ φόβος» στὸν ὅποιο ἀναφέρεται ὁ Παῦλος ἀφορᾶ στὸν βαθὺ σεβασμὸ καὶ ὄχι στὴν κακομεταχείριση καὶ στὴν ἀνοχὴ σ' αὐτὴν.

Περὶ τῆς «βιομηχανίας τῶν μυστηρίων»

ἦρθαν στὸ μυαλό μου ἀσυναίσθητα ὄλα ὄσα κατὰ καιροὺς διαβάζω στὴν ἀρθρογραφία σας γιὰ τὴν ποιμαντικὴ πὺν ἀσκεῖται σήμερα, γιὰ τὴ θέση τοῦ λαοῦ στὴ λατρεία, γιὰ τὴν κατανόηση τῶν τελουμένων.

Θὰ προσπαθῆσω νὰ περιγράψω ὄσο μπορῶ τις εἰκόνες πὺν ἀντίκρισα κατὰ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἂν καὶ νομίζω ὅτι πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ γνωρίζετε καλύτερα ἀπὸ ἐμένα. Ὁ ἱερεὺς, παρότι δὲν ἐπακολουθοῦσε ἄλλος γάμος, κυριαρχημένος ἀπὸ μία ἀκατανίκητη καὶ ἀδικαιολόγητη σπουδὴ, κατάφερε νὰ τελήσει τὴν ἀκολουθία μέσα σέ ἓνα εἰκοσάλεπτο. Οἱ εὐχές –ὄσες ἐξ αὐτῶν διάβασε– μετὰ βίας γίνονταν καταληπτές λόγῳ τῆς ταχύτητας. Ἀκόμη καὶ τὸ Εὐαγγέλιο δὲν ἀκούστηκε. Μετὰ τὴν τελεστικὴ εὐχὴ τῆς ἄρμωσης τῶν χειρῶν θεώρησε σκόπιμο νὰ χαριεντιστεῖ καὶ νὰ ἀστευεῖ μετὰ τοὺς νυμφευόμενους διακόπτοντας πρὸς στιγμήν τὴν ἀκολουθία, νομίζο-

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51
ἢ στὸ
thermosv@otenet.gr.

Δέν ξέρω ὡς πότε αὐτὰ τὰ θλιβερά θὰ συνεχίσουν νὰ υφίστανται. Δέν ξέρω ὡς πότε οἱ ἴδιοι οἱ παράγοντες τῆς λατρείας καὶ οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν κατῆχηση τοῦ λαοῦ θὰ συνεχίζουμε νὰ μὴν ἀναλαμβάνουμε τὶς εὐθύνες ποὺ μᾶς ἀναλογοῦν. Δέν ξέρω ποῦ θὰ μᾶς ὀδηγήσει τὸ μέλλον.

Αὐτὰ εἶχα νὰ σᾶς πῶ ἐξομολογητικά καὶ μὲ διάθεση κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς. Συνεχίστε τὸ ἔργο σας. Τὸ ἔχουμε τόσο ἀνάγκη!...».

Τόσο τὸ περιεχόμενο ὅσο καὶ ὁ τόνος τῆς ἐπιστολῆς δέν ἀφήνουν πολλὰ περιθώρια γιὰ σχολιασμό. Ἀπλῶς ξύνουν μία πληγὴ ποὺ ὅλοι μας νοιώθουμε νὰ μᾶς πονᾷ, ποὺ ἔχει χρονίσει πάνω στοῦ σώμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ πού, Κύριος οἶδε, πότε καὶ πῶς θὰ θεραπευθεῖ.

Πιθανὸν καὶ ἡ ἀπαισιοδοξία ὡς πρὸς τὴν ἴασή της, ἡ ὁποία σὲ κάποιον βαθμὸ ἔχει ἐπηρεάσει ὅλους μας, νὰ εὐθύνεται γιὰ τὴν συντήρηση τῆς χρονιότητος. Ὅταν δέν πιστεύεις ὅτι κάτι διορθώνεται δέν κάνεις τίποτε γιὰ νὰ διορθωθεῖ. Ἔτσι ὁμως ὑπηρετοῦμε ὅλοι μία αὐτοεκπληρούμενη προφητεία. Καὶ «ποῦ θὰ μᾶς ὀδηγήσει τὸ μέλλον»; Ἐκτὸς ἂν δέν μᾶς νοιάζει τὸ μέλλον...

Σκέφτομαι ὅτι τὸ νὰ παραιτούμαστε ἴσως εἶναι ἀπὸ τὶς χειρότερες ἀμαρτίες. Ἄς προτείνω δύο πρακτικούς τρόπους ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ βελτιώσουν ἀρκετὰ τὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν τέλεση τῶν μυστηρίων. Κατ' ἀρχὴν, διαπίστωση στὴν πράξη ὡς πολὺ ἀποτελεσματικὴ τὴν συνήθεια νὰ περιμένουμε νὰ εἰσέλθουν ὅλοι οἱ πιστοὶ στοῦ ναοῦ πρῶτα καὶ νὰ λάβουν τὶς θέσεις τους καὶ κατόπιν νὰ ἀρχίζουμε τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Ἄν μάλιστα ξεκινήσουμε μὲ δυὸ λόγια-συστάσεις γιὰ προσεκτικὴ καὶ εὐλαβῆ στάση τους, τότε ἡ ἀτμόσφαιρα σχετικῆς ἡσυχίας διατηρεῖται μέχρι τέλους.

Ἀντίθετα, ἂν βάλουμε «Εὐλογητός» ἐνόσω ἀκόμη εἰσέρχονται στοῦ ναοῦ, ἡ ἀταξία καὶ οἱ συζητήσεις διατηροῦνται καὶ δέν ὑποχωροῦν οὔτε ἂν διακόπτουμε καὶ κάνουμε συστάσεις κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ μυστηρίου.

Ὁ δεύτερος τρόπος ἀναφέρεται στοῦ ὕψος καὶ τὴν ποιότητα τῆς ἐκφορᾶς τοῦ λόγου μας. Εἶναι περιττὸ νὰ τονίσουμε πόσο βοηθᾷ ἡ ἐπιμελημένη καὶ καθαρὴ ἄρθρωση. Ἄλλὰ πῶς νὰ διατηρήσει ἓνα τέτοιο τόνο ὁ ἱερέας ὅταν τὸν

ἔχει κυριεύσει τὸ ἄγχος τοῦ χρόνου; Ὅταν ὁ ἐπόμενος γάμος (ποὺ ἔχει ὀριστεῖ μισὴ ὥρα μετὰ) περιμένει νὰ διακοσμήσει ἐκ νέου τὸ ναό, ἐνόσω οἱ μελλόνυμφοι περιφέρονται εἰδοποιούμενοι μὲ τὸ κινητὸ πότε εἶναι ἢ κατάλληλη στιγμή νὰ προσέλθουν;

Ἄν δέν λυθεῖ τὸ πρόβλημα τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς πυκνότητος τῶν μυστηρίων δέν ὑπάρχει οὔτε ἡ ἐλάχιστη περίπτωση νὰ ἀλλάξει κάτι στὸν τρόπο τελέσεώς τους. Ἄς εἶμαστε εἰλικρινεῖς μὲ τὸν ἑαυτό μας. Ἔχουμε λόγους νὰ μὴν θέλουμε τὴν μείωση τῶν μυστηρίων ποὺ μπορούν νὰ χωρέσουν σὲ μία μέρα. Ἔχουμε λόγους νὰ μὴν ἀντιστεκόμαστε στὶς ἐπιθυμίες τῶν «χριστιανῶν» (βλέπε, πελατῶν).

Κάποτε μιλοῦσα σὲ ἱερατικὴ σύναξη μιᾶς μητροπόλεως τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐτέθη τὸ θέμα τῆς ἀπαραδέκτου καταστάσεως κατὰ τὴν τέλεση τῶν μυστηρίων. Ἐπίσης ἐτέθη καὶ τὸ θέμα τῆς ἱκανοποιήσεως ἢ ὄχι παραλόγων ἐπιθυμιῶν κατὰ τὰ μνημόσυνα. Στὴν πρότασή μου ὅτι τὰ ζητήματα αὐτὰ λύνονται μόνο μὲ τὴν δική μας ἀποφασιστικὴ καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεση νὰ ξεκαθαρίσουμε τί πραγματικὰ θέλουμε νὰ συμβαίνει στὴν Ἐκκλησία, ἓνας κληρικὸς ἀντέδρασε λέγοντας: «Μὰ, ἂν τὰ κάνουμε αὐτὰ ποὺ λέτε θὰ πᾶνε σὲ ἄλλο ναό». Ἀπάντησα: «Μὰ, ὅλοι οἱ ναοὶ τῆς μητροπόλεως θὰ ἐφαρμόσουν τὸ ἴδιο». «Τότε θὰ πᾶνε σὲ ἄλλη μητρόπολη». Κατέληξα: «Πατέρες, δέν μπορούμε νὰ φτιάξουμε ὁμελέττα ἂν δέν σπάσουμε αὐγά»...

Τότε ἐπενέβη ὁ ἐπίσκοπος ὁ ὁποῖος, συμφωνώντας μαζί μου, ἀπάντησε σὲ χιουμοριστικὸ τόνο: «Δέν καταλάβετε, πάτερ Βασίλειε; Αὐτὸ ζητᾶμε ἀπὸ σᾶς. Μιὰ συνταγὴ γιὰ ὁμελέττα χωρὶς νὰ σπάσουμε αὐγά!»

Ἡ «βιομηχανία τῶν μυστηρίων» κάνει κακὸ σὲ ὅλους μας. Στούς «ἐργάτες» (δηλαδὴ ἐμᾶς) προκαλεῖ λίγο-λίγο τὶς ἀρρώστιες τῆς ἀμέλειας, τῆς ἐξοικειώσεως, τοῦ σκανδαλισμοῦ. Στούς «πελάτες» (τοὺς κατ' ὄνομα ἢ καὶ κατ' οὐσίαν πιστοὺς, ποιὸς ξέρει;) μεταδίδει τὴν αἴσθησις ὅτι πρόκειται γιὰ «προϊόντα»: ἀνώνυμα, ἀσήμαντα, ἀντικαταστάσιμα· ὅπως ὅλα τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα. Ἄλλὰ αὐτοὶ περιμένουν κάποιον νὰ τοὺς δείξει πῶς εἶναι «ποίμνη κατ' ὄνομα», «ἐκλεκτὸς λαός», «χριστοὶ Κυρίου»... Ποιὸς θὰ τὸ κάνει;

† Πρωτοπρ. Κωνσταντῖνος Δεληγιάννης (1927-2008)

Ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως τὴν 7ην Μαΐου ἐ.ἔ. ὁ π. Κων/νος Δεληγιάννης, μετὰ τὸ πέρασ τοῦ συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης, ὅπου ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν διετέλεσεν Γενικός Γραμματεὺς καὶ Διευθύνων Σύμβουλος αὐτοῦ.

Ὁ ἐκλιπὼν ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνετράφη ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν γονέων του «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου».

Ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας ὑπῆρξεν βοηθὸς εἰς τὰς πρώτας κατασκηνώσεις τὰς ὁποίας εἶχε ἰδρύσει εἰς τὴν ἐνορίαν του ὁ αἰμίμηστος Ἐθνοϊερομάρτυρας π. Χαράλαμπος Παναγιωτόπουλος καθὼς καὶ πλούσιον προνοιακὸν ἔργον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς.

Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Νυμφευθεὶς τὴν Διαμαντούλαν Γρηγοροπούλου ἀπέκτησεν τρία ἐκλεκτὰ τέκνα καὶ διεκρίθη ὡς ὑποδειγματικὸς οἰκογενειάρχης.

Τὸ ἔτος 1952 ἐχειροτονήθη διάκονος καὶ κατόπιν πρεσβύτερος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κυνοσάργους, ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ρωγῶν Διονυσίου Ψαριανοῦ κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σπυρίδωνος Βλάχου.

Ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου Ἀ' ἐτοποθετήθη εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπου ὑπηρέτησεν ὡς γραμματεὺς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, Προσωπάρχης, Εἰσηγητῆς καὶ στενὸς συνεργάτης τοῦ τότε Πρωτοσυγκέλλου Ἀρχιμ. Σωτηρίου Τράμπα.

Ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφείμ ἐτοποθετήθη ὡς Γενικός Γραμματεὺς καὶ Διευθύνων Σύμβουλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης, ὅπου ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον εἰκοσιπενταετίαν ἐδαπάνησεν ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἐμπειρίαν του εἰς τὸ πολυεύθυνον ἔργον τῆς διοικήσεώς του.

Κατέστησεν μετὰ τοῦ συνεφημερίου του αἰμινήστου π. Κων/νου Ἀνδρουλάκη τὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυνοσάργους κέντρον λατρευτικῆς ζωῆς, ἐνῶ ἀμφότεροι συντέλεσαν εἰς ἐκ θεμελίων ἀνέγερσιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς σημερινοῦ ναοῦ καὶ τὴν ἀγιογράφισιν του.

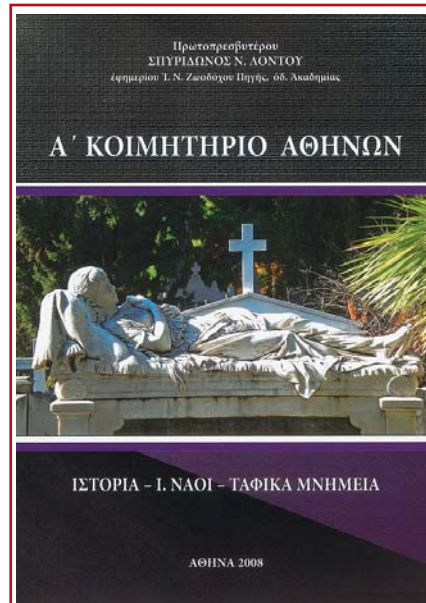
Πρωτοπρεσβυτέρου Ἡλίας Δροσινοῦ

Κατὰ τὰ πενήτηκοντα ἕξ ἔτη τῆς ἱερωσύνης του διῆλθεν εὐεργετῶν, προσφέρων, καλλιέργων τὴν ἀρετὴν, παραμυθούμενος τοὺς θλιβομένους, ἐλεῶν καὶ τρέφων διὰ τῶν ὑποδειγματικῶν συσσιτίων τῆς ἐνορίας του ἑκατὸν πενήτηκοντα πτωχοὺς εἰς καθημερινὴν βάσιν.

Διῆλθεν, εὐεργετῶν πάντα πάσχοντα ἀδιακρίτως, ἰδιαίτερος δὲ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου εὗρισκον τὸν φιλόστοργον πατέρα, τὸν σοφὸν παιδαγωγόν, τὸν παρήγορον ἄγγελον.

Ἡ ζωὴ καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ π. Κωνσταντίνου Δεληγιάννη, θὰ ἀποτελέσῃ κεφάλαιον τῆς συγχρόνου ἐφημεριακῆς μας ἱστορίας καὶ μήνυμα πρὸς ὅλους ἐμᾶς τοὺς πρεσβυτέρους.

Μὲ τὸν θάνατόν του προστετέθη ἕνας ἀκόμη τιμιώτατος κρίκος εἰς τὴν τετιμημένην ἀλυσίδα τῶν πρεσβυτέρων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν οἱ ὁποιοὶ κοσμοῦν τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν.

Μιὰ ἐνδιαφέρουσα περιήγηση στό Ἀ' Κοιμητήριο Ἀθηνῶν, μέ πλούσιο

ἀρχεϊακὸ καὶ φωτογραφικὸ ὕλικό ἀπὸ τὸν Αἶδεσ. Πρωτ. κ. Σπυρ. Λόντο.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Μνήμη Νεομαρτύρων τοῦ 1922

Τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τίμησε, ὅπως κάθε χρόνο, τὴν μνήμη τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀναιρεθέντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν κατὰ τὴν μικρασιατικὴν Τραγωδίαν τοῦ 1922. Θυμόμαστε τὶς πανάρχαιες κοιτίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Μικρασία καὶ στὸν Πόντο, μνημονεύουμε τοὺς Ἁγίους ποὺ γέννησε ἡ Μικρασιατικὴ γῆ ἐπὶ 2000 χρόνια, ἀνάβουμε ἓνα κερὶ στὴ μνήμη προγόνων, συγγενῶν καὶ φίλων ποὺ χάθηκαν κατὰ τὴν σφαγὴ καὶ τὴν καταστροφὴ. Διδάσκουμε στὰ παιδιά μας ὅτι ὡς Χριστιανοὶ δὲν μισοῦμε οὔτε τρέφουμε αἰσθήματα ἐκδικήσεως, ὅμως ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ δὲν σβήνουμε ἐπιλεκτικὰ κάποιες σελίδες τῆς Ἱστορίας μας. Ἐνδιαφέρουσες ἦταν οἱ ἐπισημάνσεις, τὶς ὁποῖες ἔκανε κατὰ τὴν σχετικὴ ὁμιλία του στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Νικαίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος: «Σήμερα, 86 χρόνια μετὰ τὴν τραγωδία, οἱ περιοχὲς τῆς Μ. Ἀσίας μιλοῦν ἑλληνικά, τὰ μνημεῖα διαλαλοῦν τὴν ἑλληνικότητά τους, οἱ βυζαντινὲς Ἐκκλησιές, μετὰ κακοποιημένους τὶς τοιχογραφίες τους, διακηρύσσουν τὴν Ὁρθοδοξία. Κλείσανε μετὰ τὶς λόγχες τὰ στόματα, μὰ δὲν φιμώνεται ἡ ἱστορία. Στὴν Κεντρικὴ Τουρκία, κυρίως στὴν Καππαδοκία, εἶναι ἔντονη ἀλλὰ καὶ σιωπηλὴ ἡ παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀκόμη καὶ οἱ Τοῦρκοι ξεναγοὶ ἀναγκάζονται νὰ ἀναφερθοῦν στὴν ἱστορία. Στὸ Ὀργκούπ, τὸ γνωστὸ Προκόπι, ἐπισημάνθηκε τελευταία ὑπόγειο κρυφὸ σχολεῖο. Καὶ οἱ Δήμαρχοι καλοῦν τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη νὰ λειτουργήσει στοὺς Ναοὺς ποὺ ἄφησαν οἱ Ἕλληνες καὶ κακοποίησαν οἱ Ὀθωμανοί, ἀλλὰ τώρα ἀνα-

στηλώνονται γιὰ λόγους εὐνόητους. Τιμώντας σήμερα τοὺς Νοεμάρτυρες ἐπώνυμους καὶ ἀφανεῖς, προβάλλουμε τὴ θυσία τῶν νεκρῶν καὶ τὸν τίμιο ἰδρώτα τῶν ζώντων. Καλοῦμε τὴ νεολαία νὰ συνεχίσει τὸν ἀγῶνα στὴ σκιὰ ἐνδόξων προγόνων».

Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος

Ὁ Ἅγιος Ἐθνοἱερομάρτυς Χρυσόστομος Καλαφάτης, Μητροπολίτης Δράμας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος καὶ Μητροπολίτης Σμύρνης ἀπὸ τὸ 1910 μέχρι καὶ τὸ μαρτύριό του τὸν Αὐγούστο τοῦ 1922, ὑπῆρξε πρότυπο κληρικοῦ καὶ ἀγωνιστοῦ. Σὲ σχετικὴ Ἐγκύκλιό του μετὰ ἡμερομηνία 1.09.08, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος σκιαγραφεῖ τὴν προσωπικότητα τοῦ μαρτυρικοῦ Ἱεράρχου γράφων μετὰ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «10 Μαΐου 1910. Φθάνει στὴ Σμύρνη, ὡς νέος Μητροπολίτης τῆς. Ἡ δράση του καὶ πάλι φλογερή. Τὸν ἀπειλοῦν μετὰ ἐξορία. Κηρύττει τὴν Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης “ἐν διωγμῶ”». Γράφει γι’ αὐτὸν ὁ πρέσβυς τῆς Γερμανίας στὴν Κωνσταντινούπολη Βόλφ Μέττερνιχ: “Δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Κλῆρος τῆς Σμύρνης, κατὰ τὴν ἀγωνιώδη περίοδο τῶν ταραχῶν, ἐξήρθη εἰς τὸ ὕψος τοῦ καλύτερου ἐπὶ γῆς Κλήρου”. Καὶ μετὰ ἀπὸ δώδεκα χρόνια ἦρθε τὸ μαρτύριο τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ... 25 Αὐγούστου 1922. Ὁ Μητροπολίτης δηλώνει: “Παράδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου, ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωσις τοῦ καλοῦ Ποιμένος εἶναι νὰ παραμείνει μετὰ τὸ ποίμνιόν του”. 27 Αὐγούστου 1922. Τοῦζει ὁ Ἅγιος: “Ἐφ’ ὅσον καὶ ἓνας ἀκόμη, ἐκ τῶν πιστῶν τοῦ ποιμνίου μου, εὐρίσκεται ἐδῶ, θὰ μείνω καὶ ἐγὼ ἐδῶ». Καὶ ἔμεινε, μέχρι τὸ μαρτύριο, πιστὸς στὴν ἀποστολή του καὶ στὸ σταυρό, ποὺ πάντα ἤθελε νὰ σηκώσει”»!

Ἡ ὁσία Μεθοδία τῆς Κιμώλου

Στις 5 Ὀκτωβρίου ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμη τῆς Ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Μεθοδίας, ἡ ὁποία γεννήθηκε τὸ 1865 στὴν Κίμωλο καὶ κοιμήθηκε τὴν Κυριακὴ 5.10.1908 στὸ ἴδιο νησί. Γιὰ τὸν βίο καὶ τὴν ἀγιότητά της διαβάζουμε σχετικὰ ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἐν Ἀγρυπνίαις Ε'», τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει ὁμιλίαι τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμ. Ἰακώβου Μπιζαούρη, Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη (ἐκδόσεις τῆς Μονῆς, Ἀθήναι 2008): «Ἦταν τόση ἡ ἀποστροφή της πρὸς τὸ κοσμικὸ φρόνημα καὶ τὶς κοσμικὲς φροντίδες, ὥστε αὐτοπεριορίσθηκε σὲ ἓνα μικρὸ κελὶ εἰς τὸ Στιάδι, στὸ Μέσα Κάστρο τῆς Κιμώλου, δίπλα ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ὅπου καὶ ζοῦσε ὡς ἔγκλειστος. Ἀπὸ τὸ κελλί της ἐξερχόταν μόνον σὲ μεγάλη ἀνάγκη καὶ πάντοτε γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ πλησίον, πρὸς τὸ ὁποῖο ἀποσκοποῦσε ἡ Ὁσία. Ἡ ζωὴ της ἰσαγγελη. Ἀσκησι, νηστεία, ἀγρυπνία, δάκρυα, ἀδιάλειπτη προσευχή. Τὸ κρεβάτι της ξύλινο, χωρὶς στρώμα. Ἰσα πού τὸ χρησιμοποιοῦσε καθὼς ἡ νύκτα ἦταν γιὰ τὴν προσευχή..... Ἀναφέρονται θαύματά της πολλά, τὰ ὁποῖα τέλεσε τόσο ἐν ζωῇ, ὅσο καὶ μετὰ θάνατον.

Οἱ Κιμῶλιοι, ἔχουν νὰ διηγηθοῦν σχετικῶς πολλά. Τὸ μεγαλύτερο ὅμως καὶ οὐσιαστικότερο θαῦμα εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ ἡ ὑπαρξὴ τῆς Ὁσίας, ἡ ὁποία σὲ καιροὺς πνευματικῶς δυσχειμέρους ἀνεδειχθῆ μμητῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκολουθώντας τὴν ἀγγελικὴ πολιτεία εἰς τὴν ἀκροτάτη μορφή... Σήμερα τὰ Τίμια Λείψανά της, μετὰ τὴν ἐκταφή,

ἔχουν ἐναποθεθεῖ εἰς τὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Κιμώλου, ὅπου προστρέχουν προσκυνητικῶς πολλοὶ Χριστιανοὶ γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴ μεσιτεία τῆς Ὁσίας εἰς τὰ προβλήματα τους, κυρίως τὰ πνευματικά».

Ἀποστολικά μηνύματα

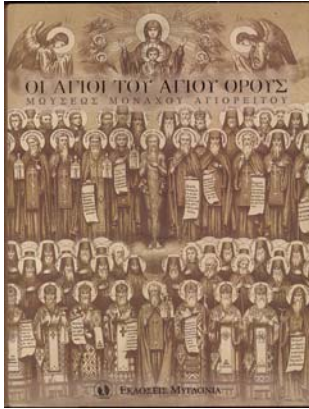
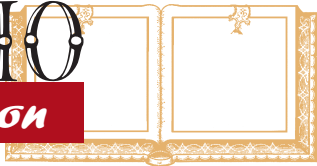
Ἀπὸ τὶς «Πρότυπες Θεσσαλικὲς Ἐκδόσεις» τῶν Τρικάλων κυκλοφορήθηκε τὸ βιβλίον τοῦ πολυγραφοτάτου κληρικοῦ καὶ λογίου Πρωτοπρεσβυτέρου Πολυκάρπου Τύμπα μετὰ τίτλον: «Ἀποστολικά Μηνύματα» καὶ ὑπότιτλον: 52 Κηρύγματα εἰς τὰς Ἀποστολικὰς Περικοπὰς τοῦ Ἑνιαυτοῦ. Τὸ βιβλίον ἀφιερώνεται ἀπὸ τὸν συγγραφέα «στοὺς ἀγαπητοὺς μου ἐνορίτες καὶ ἀκροατὲς τῶν θείων κηρυγμάτων τοῦ ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Τρικάλων μετὰ τὴν εὐχὴ νὰ γίνουσι καὶ ποιητὲς τοῦ θείου λόγου». Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρατίθεται εὐρετήριο ὀνομάτων καὶ ὄρων καθὼς καὶ εὐρετήριο ἀγιογραφικῶν χωρίων. Ὁ π. Πολυκάρπος γράφει ἀπλά, κατανοητὰ καὶ μεταδίδει μετὰ τὸν λόγο καὶ τὴν γραφίδα τοῦ τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ σὲ κάθε ἄνθρωπον πού ζητεῖ νὰ ξεδιψάσει πνευματικὰ. Παραθέτομε ἓνα μικρὸ δεῖγμα γραφῆς ἀπὸ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Τίτ. γ' 8-15). «Πολλοὶ Χριστιανοὶ ξοδεύουσι τὸν χρόνον σὲ συζητήσεις ἄσκοπες καὶ πολλὰς φορὰς ἔνοχες καὶ ἀμαρτωλές, πού διαφθεῖρουσι καὶ μολύνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Συζητήσεις, πού ἀναφέρονται εἰς τὸ κακόν, εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ εἰς τὴν ἀνηθικότητα, πού δὲν οἰκοδομοῦσι καὶ πρέπει νὰ ἀποφεύγονται. Εἶναι ὅμως καὶ οἱ διαλογικὲς συζητήσεις καὶ πολυλογίαι πού προκαλοῦσι οἱ διεστραμμένοι αἰρετικοὶ καὶ πλανημένοι εἰς τὰ θέματα τῆς πίστεως ἄνθρωποι. Αὐτοὶ δὲν συζητοῦσι γιὰ νὰ μάθωσι, ἀλλὰ γιὰ νὰ διδάξωσι τοὺς ἄλλους μετὰ σκοπὸν νὰ τοὺς παρασύρουσι εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ εἰς τὴν πλάνην τους... Οἱ συζητήσεις μας αὐτὲς δὲν ἔχουσι κανένα πρακτικὸν ἀποτέλεσμα. Διότι, «ἀστοχῆσαντες περὶ τὴν ἀλήθειαν», ἐπιμένουσι μετὰ πείσμα καὶ ἐγωισμὸν εἰς τὰς ἀπόψεις τους».

Προσκυνητῆρὶ
στὴν περιοχή τοῦ Βόλου.

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

**Μωϋσέως Μοναχού
Ἄγιορείτου**

**Οἱ Ἅγιοι
τοῦ Ἁγίου Ὄρους.
Μυθονομία 2008.**

Σέ ἓναν καλαίσθητο τόμο, ὁ π. Μωυσῆς, Γέρων τῆς Καλύβης τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου,

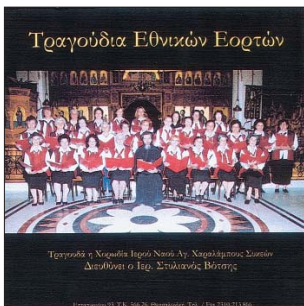
στήν Ἱ. Σκήτη τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, τῆς Ἱ. Μ. Κουτλουμουσίου, ἀπό τοὺς πλέον γνωστούς ἀγιορεῖτες λογίους μοναχοὺς, τόσο ἀπὸ τὰ βιβλία καὶ τὰ ἄρθρα του, ὅσο καὶ ἀπὸ τίς διαλέξεις καὶ τίς συμμετοχές του σέ συνέδρια, χρόνια τώρα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ εὐφήμως γνωστοῦ περιοδικοῦ «Πρωτάτον», παρουσίασε πρόσφατα τοὺς βίους καὶ τὰ θαυμαστά ἔργα 450 Ἀγιορειτῶν Ἁγίων, πού σημάδεψαν τὰ πλέον τῶν χιλιῶν ἔτη τῆς ἀθωνικῆς ἱερῆς ἱστορίας. Στὸν περικαλλῆ αὐτὸ τόμο, ἔργο ζωῆς γιὰ τὸν συγγραφέα του, οἱ ἅγιοι βιογραφοῦνται

καὶ δημοσιεύονται οἱ κυριότερες εἰκονογραφικὲς ἀπεικονίσεις τους, μέ βάση τόσο τὴν ὑπάρχουσα βιβλιογραφία, ὅσο καὶ τὸν πλοῦτο τῆς ὀρθόδοξης εἰκονογραφίας πού ὑπάρχει σέ κάθε γωνιά τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους. Τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ π. Μωυσῆ μπορεῖ νὰ λειτουργήσει σέ διάφορα ἐπίπεδα, κι αὐτὴ εἶναι ἴσως ἡ μεγαλύτερη ἐπιδεξιότητα πού ἔχει ἐπιδείξει ὁ –ἤδη καταξιωμένος, δόκιμος καὶ καλλιεπής– συγγραφέας του. Μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ καὶ τὸν ἀγιολόγο, ἀπὸ τὸν φιλόλογο καὶ τὸν θεολόγο, ἀλλὰ μπορεῖ παραλλήλως καὶ νὰ ἀποτελέσει δόκιμο ψυχοφελές ἀνάγνωσμα, γιὰ τὸν κάθε φιλάγιο καὶ φιλαθωνιτῆ πιστό. Ἄν σέ αὐτὰ προσθέσουμε τὴν ἐπιμελημένη εἰκονογράφησή του θὰ μπορούσαμε νὰ συμπεράνουμε ὅτι θὰ εἶναι χρήσιμο καὶ γιὰ τὸν σύγχρονο ἀγιογράφο, πού θὰ ἠθέλε νὰ βρεῖ εἰκονογραφικὰ πρότυπα γιὰ τὴν δουλειά του, ἀλλὰ καὶ νὰ διαβάσει βιογραφικὰ καὶ συναξαριακὰ στοιχεῖα, πού θὰ τὸν βοηθήσουν νὰ σχηματίσει τὸν εἰκονογραφικὸ τύπο κάθε ἀγίου. Εἶναι λοιπὸν μεγάλη ἡ προσφορά τοῦ π. Μωυσῆ στήν ἀγιορείτικη βιβλιογραφία καὶ στὸ πολυπόικλο ἀναγνωστικὸ κοινό, ἀλλὰ καὶ πολὺπλευρῆ ἡ ὠφέλεια πού μπορεῖ νὰ προκύψει ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

M. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

**«ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΕΘΝΙΚΩΝ
ΕΟΡΤΩΝ»**

**Τραγουδιὰ ἢ Χορωδία
Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Χα-
ραλάμπους Συκεῶν
Διευθύνει ὁ Ἱερ.
κ. Στυλιανὸς Βότσης**

Ὁ νοῦς πῆρε νὰ ταξιδεύει στὰ βορεινὰ τοῦ τόπου μας. Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως. Στὴν ἐνορία Ἁγίου Χαρα-

λάμπους Συκεῶν. Ἐφημέριος τοῦ ναοῦ ὁ πατήρ Στυλιανὸς Βότσης. Ἀνάμεσα στὶς μύριες πνευματικὲς του ἔννοιες οἰκονόμησε λίγο χρόνο καὶ γίνηκε ὑπεύθυνος μιᾶς χορωδιακῆς σὺναξης 30 κυριῶν. Κάτω ἀπὸ τὸ φιλόξενο θόλο τοῦ ναοῦ μελωδικὰ κύματα οἱ φωνές τους, ὀκτὼ χρόνια τώρα, περιδιαβαίνουν στὰ ὀλόδροσα λιβάδια τῶν θρησκευτικῶν, πατριωτικῶν καὶ νοσταλγικῶν τραγουδιῶν. Ἀπὸ τὸ Μάιο τοῦ 2006 ἠχογράφησαν σέ ψηφιακὸ δίσκο, μέ μόνη μουσικὴ ἀρματωσιὰ τῆ φωνῆ τους, 16 τραγουδιὰ ἔθνικῶν ἑορτῶν κυρίως γιὰ νὰ βοηθήσουν τὰ σχολεῖά μας. Ὁ ἀγγελόφωνος ἅγιος Ἰωάννης Κουκουζέλης ἄς προστατεύει τοῦτο τὸ ταπεινὸ μουσικὸ κεράκι.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ένεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς...»

«ΚΑΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ»

(Λουκ. 16,19-31)

Συχνά σ' αυτή τή ζωή ο Θεός προσφέρει σε πολλούς ανθρώπους πλούσια τὰ ἀγαθὰ Του. Δυστυχῶς ὅμως οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ παίρνουν τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὰ χρησιμοποιοῦν μόνο γιὰ τὴ δική τους καλοπέραση καὶ ἀδιαφοροῦν τελείως γιὰ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἓνα τέτοιο κακὸ παράδειγμα μᾶς παρουσιάζει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο. Πρόκειται γιὰ τὴ γνωστὴ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου. Κακὸς δὲν εἶναι βέβαια ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι κακὸς ποὺ κακῶς τὸν χρησιμοποιεῖ. Ὅχι ὡς διαχειριστὴς, ἀλλὰ ὡς σφετεριστὴς καὶ κύριος τοῦ πλούτου. Πότε δηλαδὴ; Ὅταν τὸν διαχειρίζεται καὶ τὸν διαθέτει:

Σὲ ἀμαρτωλοὺς σκοποὺς καὶ ἀσωτεῖες. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ποὺ ἀσχολήθηκε ιδιαίτερα μὲ τὸν πλοῦτο γράφει: «Ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ καταδικάζει τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ἡ διαχειριστὴς του. Οὔτε ἀπὸ τὴ φτώχεια εἶναι ἐκείνη ποὺ σώζει τὸ φτωχό, ἀλλὰ ἡ ὑπομονὴ μὲ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τὴν ἀντιμετωπίζει. Ἄν ἀντιστράφηκαν οἱ ὅροι στὴν ἄλλη ζωὴ γιὰ τὸν πλοῦσιο καὶ τὸ φτωχὸ Λάζαρο, εἶναι γιὰ τὸν πλοῦσιο ἕδειξε σκληροκαρδία καὶ κράτησε μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του τὴν ὠφέλεια τοῦ πλούτου, ὁ δὲ Λάζαρος ἀγόγγυστα καὶ καρτερικὰ ὑπέμεινε τὴ δοκιμασία του». Ἔτσι λοιπὸν, πλούσιοι, χαρτοπαῖκτες καὶ ἀμαρτωλοὶ τὸν κατασπαταλοῦν σὲ ἄσωτη καὶ ἀκόλαστη ζωὴ. Δὲν τοὺς ἐνδιαφέρουν τὰ δικαιώματα ἐκείνων ποὺ ἐργάζονται σκληρὰ καὶ ποὺ κακῶς ἀμείβονται μὲ μισθοὺς πείνας, οἱ ἐργάτες δηλαδὴ καὶ οἱ ὑπάλληλοί τους. Θεὸς τους, αὐτῶν τῶν πλουσίων, εἶναι ἡ κοιλιὰ τους, θεότητὰ τους ἢ ἀνηθικότητα. Ἐκεῖ θυσιάζουν τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ

Σὲ ἐπιδείξεις καὶ ματαιοδοξίες. Αὐτὸ συνέβαινε μὲ τὸν πλοῦσιο τοῦ Εὐαγγελίου ποὺ μᾶς διηγεῖται ὁ Κύριος. Ἡ τὸ ἓνα, ἢ τὸ ἄλλο, ἢ καὶ τὰ δύο μαζί. Δηλαδὴ καὶ τὴν κοιλιδοουλία καὶ τὴν ματαιοδοξία. Γι' αὐτὸ φοροῦσε «πορφύραν καὶ βύσσον», σὰν νὰ ἦταν ἡγεμόνας καὶ βασιλιάς, πανίσχυρος. Ἔτσι φανταζόταν τὸν ἑαυτό του ὁ ταλαίπωρος!... Αὐτὴ ἦταν ἡ ματαιοδοξία του, ἡ κοιλιδοουλία καὶ ἡ ἀκόλασία του, ποὺ ἔτρεφε ἢ ἔλλειψη τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς ἀγάπης.

Πρωτοπρ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη,

Ἰ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ

Ἄλλὰ καὶ στὴν ἐποχὴ του βλέποντας ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τὴν ἄδικη καὶ σκληροκαρδη συμπεριφορὰ πολλῶν πλουσίων ἀναγκάστηκε νὰ γράψει: «Δὲν κατηγορῶ τὸν πλοῦσιο ἀλλὰ τὸν ἄρπαγα. Ἄλλο δὲ πλοῦσιος καὶ ἄλλο ἄρπαγας. Ἄλλο εὐπορος καὶ ἄλλο πλεονέκτης. Εἶσαι πλοῦσιος; Δὲν σὲ ἐμποδίζω. Εἶσαι ἄρπαγας; Σὲ κατηγορῶ. Ἔχεις τὰ δικά σου; Νὰ τὰ χαίρεσαι. Παίρνεις ξένα; Δὲν θὰ σωπάσω...».

Σὲ ἱεραποστολὲς καὶ θρησκευτικοὺς σκοποὺς. Μεγάλη εἶναι ἡ ἠθικὴ κρίση ποὺ περνᾷ στὶς μέρες μας ὁ κόσμος. Ἀμόρφωτος, ἀπαιδαγώγητος, ἀνεργάτιστος καὶ βαθιὰ νυχτωμένος πολὺς λαός, γι' αὐτὸ καὶ γίνεται εὐκόλη λεία σὲ ἀνθεθικές καὶ ἀντιθρησκευτικὲς προπαγάνδες. Καὶ ἔχει ἀνάγκη ἱεραποστολῆς. Ἐνὸς ἐπανευαγγελισμοῦ γιὰ τὸ μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου. Λοιπὸν τί κάθεσαι καὶ τί σκέπτεσαι καὶ μένεις ἀναποφασιστος, χριστιανέ; Ἔχεις; Ὁ Θεὸς σοῦ ἔδωσε καὶ ἔχεις; Δῶσε, σκόρπισε, ἀφοῦ ἔχεις. Καλύτερα δὲν μπορεῖς νὰ τὰ διαθέσεις.

Στὴν ἀγαθοεργία τὴν ἀγνή. Τί νὰ τὰ κάνεις, ἄνθρωπε; Ἐδῶ θὰ μείνουν αὐτὰ ποὺ ἔχεις καὶ σὺ θὰ φύγεις. Ἡ θὰ σοῦ τὰ πάρουν οἱ κληρονόμοι καὶ σὺ πρὸ τοῦ φοβεροῦ βήματος θὰ τρέμεις. Δίπλα σου, κοντά σου, οἱ φτωχοί, οἱ ἀνάπηροι, οἱ γυμνοί, οἱ ὄρφανοί. Κοντά σου τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας. Τὰ σπῆτια γαλήνης τῆς μητροπόλεως σου. Ἡ οἰκογένεια ἢ ὄρφανεμένη καὶ ἡ κοινωνία ἢ καχεκτικὴ. Ὅλοι αὐτοὶ εἶναι σύγχρονοι Λάζαροι. Καὶ στέκονται στὸ κατώφλι τῆς πόρτας σου.

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, μακριὰ ἀπὸ μᾶς ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ κοιλιδοουλία. Ἡ ἀσωτία καὶ ἡ ἐπίδειξη. Δὲν εἶναι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας ἡ ἐνδυμασία καὶ ἡ τροφή. Εἶναι μέσα. Δὲν ζοῦμε γιὰ νὰ τρῶμε. Ἀλλὰ τρῶμε γιὰ νὰ ζοῦμε. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι οἱ καρδιὲς καὶ τὰ χέρια ἀνοιχτὰ στὸν πόνο, στὴν κρυφὴ φτώχεια, στὶς ἀνάγκες τῶν συνανθρώπων μας, τῶν ἐλαχίστων ἀδελφῶν τοῦ Κυρίου.

Στην έορτή του Ἱ. Ν. Παναγίας Παντάνασσας στο Ὑπ. Ἐθνικῆς Ἀμύνης παρέστη ὁ Μακαριώτατος (8.09.08).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὶς τελετὲς γιὰ τὸν έορτασμό τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Βησσαρίωνος στὰ Τρίκαλα μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Μακαριωτάτου κ. Ἱερωνύμου (13.09.08).

Ἐορτὲς στὴ Σκιάθο γιὰ τὰ 201 χρόνια ἀπὸ τὴν ὑψωση τῆς πρώτης ἑλληνικῆς σημαίας στὴν Ἱ. Μ. Εὐαγγελιστρίας καὶ 45 ἀπὸ τὴ βύθιση τοῦ ὑποβρυχίου Κατσώνης (14.09.08).

Λιτάνευση τῆς Ἱ. Εἰκόνας τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀπὸ τὸ χιλιόχρονο παρεκκλήσιο στὰ γραφικὰ δρομάκια τοῦ Ναυπλίου μὲ τὸ Μπούρτζι στὸ βάθος (17.09.08).

Ὁ Μακαριώτατος καὶ ὁ Σεβ. Κορίνθου κατὰ τὸ Διεθνές Συνέδριο Παμπελοποννησιακῶν Σπουδῶν ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Κόρινθο (27.09.08).

Μὲ τοὺς Ὑπουργοὺς Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομίας συναντήθηκε ὁ Μακαριώτατος καὶ τὰ Μέλη τῆς Δ.Σ. στὴν Ἱ. Μ. Πεντέλης (30.09.08).

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Λ.Θ.
Αριθμός Άδειας
10

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

